

Warsztat Terapii Zajęciowej Spółdzielni Usług
Techniczno-Handlowych i Wdrożeń „ORPEL”
w Łodzi - str. 15-16

**Marjaana Saarikoski, wiceprezydent
EuroCOOP:** - Dzisiaj, podczas gospodarczych
zawirowań, zasady spółdzielcze i podstawowa
misja spółdzielczego modelu biznesowego
są być może jeszcze silniejsze
- str. 13

Petycja Zgromadzenia Ogólnego KRS
do Prezesa Rady Ministrów - str. 8

ISSN 1506-4395 **TECZA POLSKA**

coop MIESIĘCZNIK SPÓŁDZIELCZY nr 4 (289) **kwiecień 2023** cena: 5,40 zł

TECZOWY SZTANDAR, EMBLEMAT

**Historia
spółdzielczych symboli
- str. 20-21**

I HYMN

KONKURSY 2023

Zespół Samorządu i Promocji Krajowej Rady Spółdzielczej **do 15 maja br.** przyjmuje zgłoszenia kandydatów w dorocznych konkursach dla liderów samorządu spółdzielczego i terytorialnego. Rozstrzygnięcie konkursów nastąpi podczas centralnych uroczystości z okazji Międzynarodowego Dnia Spółdzielczości

Samorządowiec - Spółdzielca

Konkurs dla przedstawicieli samorządów terytorialnych oraz urzędów samorządowych i państwowych, którzy z przychylnością i zrozumieniem patrzą na działalność spółdzielni różnych branż na ich terenach. Konkurs ma uhonorować za życzliwość i docenianie roli spółdzielczości w lokalnym środowisku.

opłata konkursowa* - 250 zł

Lider Spółdzielczości Polskiej

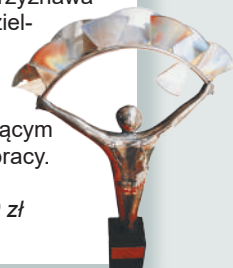
Najwyższe honorowe wyróżnienie przyznawane spółdzielcom, ale także przedstawicielom władz państwowych za upowszechnianie idei spółdzielczej, tworzenie warunków sprzyjających umacnianiu i rozwojowi spółdzielczej formy gospodarowania, wspieranie inicjatyw i przedsięwzięć spółdzielczych.

opłata konkursowa* - 720 zł

Menedżer - Spółdzielca

Jedna z najważniejszych w polskim środowisku spółdzielczym nagród, ustanowiona w 1999 r. Przyznawana jest najlepszym spółdzielczym przedsiębiorcom, legitymującym się dobrą kondycją ekonomiczną i oceną lustarcyjną, tworzącym nowe i stabilne miejsca pracy.

opłata konkursowa* - 620 zł

Prymus

Wyróżnienie będące uzupełnieniem nagrody „Menedżer-Spółdzielca” dla tych osób, które przedstawiły pełną dokumentację wymaganą w konkursie i otrzymały pozytywną ocenę Kapituły, ale nie zdobyły tytułu „Menedżer-Spółdzielca”. Przyznawane jest spółdzielcom bez względu na zajmowane przez nich stanowisko w spółdzielni.

opłata konkursowa* - 500 zł

Złoty Laur Spółdzielczości

Przyznawany jest spółdzielniom, lub osobom fizycznym, które pracują na rzecz rozwoju i wzbogacania kultury, kultywowania tradycji, popularyzowania społecznych celów spółdzielczości, m.in. poprzez prowadzenie placówek kulturalnych, oświatowych, sportowych, sponsorowanie zespołów folklorystycznych i innych form aktywności.

opłata konkursowa* - 500 zł

Konkurs na prace naukowe

Konkurs prowadzony przez Spółdzielczy Instytut Badawczy ma zachęcić środowiska naukowe do podejmowania badań nad spółdzielczością i spopularyzować rezultaty tych badań. Prace (licencjackie, magisterskie, doktorskie) poświęcone spółdzielczości wykonane (obronione lub opublikowane) po 1 maja 2020 r. można nadsyłać do 15 maja 2023 r.

Warunkiem uczestnictwa w Konkursach jest uregulowanie przez wnioskującą spółdzielnię składek na Krajową Radę Spółdzielczą. Szczegóły konkursów, regulaminy oraz formularze zgłoszeń do pobrania zamieszczone są na stronie www.krs.com.pl w zakładce Promocja - Konkursy. Wnioski rozpatruje Kapituła Nagród KRS, która oficjalnie ogłasza swoją decyzję podczas obchodów Międzynarodowego Dnia Spółdzielczości.

*do podanych cen należy doliczyć podatek VAT

Zgłoszenia przyjmuje Zespół Samorządu i Promocji KRS

e-mail: teca.polska@krs.com.pl 00-013 Warszawa, ul. Jasna 1, tel./fax: 22 828 65 11

Zgłoszenia prac naukowych przyjmuje Spółdzielczy Instytut Badawczy - szczegóły na stronie krs.org.pl

W DOMU „POD ORŁAMI” str. 4 - 10

- Oczekujemy zdecydowanej reakcji władz MZS.
- Obradowało Zgromadzenie Ogólne KRS.
- Wizyta Wicepremiera Ministra Rolnictwa Mołdawii.
- Petycja ZO KRS do Prezesa Rady Ministrów.
- Realizacja uchwał Zgromadzenia Ogólnego KRS.
- Apel o interwencję na rynku mleka.
- Propozycja składu grupy roboczej Komitetu Monitorującego.

COOP W KRAJU str. 11 - 12**COOP ZA GRANICĄ str. 13**

Rozmowa z Marjanne Saarikoski, wiceprezydent EuroCOOP.

SPÓŁDZIELCZOŚĆ INWALIDÓW str. 14 - 16

- Postulaty środowiska spółdzielni inwalidów.
- Klementyna Zygarowska: Pod opieką Spółdzielni „Orpel”.

SPÓŁDZIELCZOŚĆ PRACY str. 17

- Klub Prezesa w Krakowie: O Fairtrade i zdrowym żywieniu.
- Krajowy Komitet Rozwoju Ekonomii Społecznej.

PREZENTACJE str. 18

65 lat Żyrardowskiej Spółdzielni Mieszkaniowej.

SKOK str. 19

Doroczne Forum Produktowe.

HISTORIA str. 20 - 21

dr Adam Piechowski: 100 lat MDS - cz. II.

NA INNYCH ŁAMACH str. 22

- Tygodnik „PRZEGLĄD”: Procyk wygrał z Ziobrą.
- „Rzeczpospolita”: Spółdzielnie się zbuntowały.

Warto przeczytać

W dniu 24 marca br. obradowało Zgromadzenie Ogólne KRS. Poruszono tematy związane z trudną sytuacją kilku branż spółdzielczych (m.in. drastycznie wysokie ceny ciepła dla spółdzielni mieszkaniowych, gwałtowny spadek cen na rynku mleka, niedofinansowanie spółdzielni inwalidów), a podjęte uchwały zobowiązały Zarząd do interwencji m.in. u Prezesa Rady Ministrów i Rzecznika Praw Obywatelskich. Informacja o przebiegu Zgromadzenia - str. 6-7, teksty wystąpień KRS - str. 8-10

COOP International Cooperative Alliance

11 kwietnia br. Międzynarodowy Związek Spółdzielczy wystąpił do Krajowej Rady Spółdzielczej o podanie argumentów na rzecz wykluczenia rosyjskich i białoruskich organizacji spółdzielczych ze struktur międzynarodowej spółdzielczości. 18 kwietnia wysłane zostało w tej sprawie kolejne pismo, poparte listem Prezydenta COOP Ukraina, Ilii Gorokhowskiego - str. 4-5.

Paragraf Spółdzielczy:**Przemysław Kępka:**

Skarga na postanowienie referendarza sądowego - str. I

Artur Puławski:

Zmiany związane ze SLIM VAT 3 od 3 kwietnia 2023 r. - str. III

Roksana Kowalska:

Zwolnienie z CIT sprzedaży świadectw efektywności energetycznej - str. V

Michał Radziejewski:

Lustracja spółdzielni - kryteria i cele badania lustracyjnego - str. VII

Wydawca:

**KRAJOWA RADA
SPÓŁDZIELCZA**

ul. Jasna 1, 00-950 Warszawa
tel.: 22 596 43 00
www.krs.org.pl
e-mail: krs@krs.org.pl

Redakcja

tel./fax: 22 828 65 11
e-mail: tecza.polska@krs.com.pl

f Miesięcznik Spółdzielczy
„Tęcza Polska”

Prezes Zarządu

dr inż. Mieczysław Grodzki
tel.: 22 827 13 16, fax: 22 827 43 21

Członkowie Zarządu

Ryszard Jaśkowski, tel.: 22 440 82 02
Tomasz Jórdeczka, tel.: 33 814 54 73
Marek Kowalski, tel.: 43 821 51 44
Zygmunt Paśnik, tel.: 44 684 60 25

TĘCZA POLSKA

COOP MIESIĘCZNIK SPÓŁDZIELCZY / kwiecień 2023

Redaktor Naczelny:

Klementyna Zygarowska - Tomza

Autorzy artykułów:

Przemysław Kępka,
Roksana Kowalska,
dr Adam Piechowski,
Artur Puławski
Michał Radziejewski.

Prenumerata

na dowolny okres u Wydawcy.
Materiałów niezamówionych
nie zwracamy

Kolejne pismo KRS do Prezydenta MZS Ariela Guarco

Oczekujemy zdecydowanej reakcji władz MZS

Krajowa Rada Spółdzielcza która niemal od roku bezskutecznie zabiega w Międzynarodowym Związku Spółdzielczym o potępienie rosyjskiej agresji na Ukrainę poprzez wykluczenie ze struktur organizacji spółdzielczych z Rosji i Białorusi (zob. uchwała ZO KRS nr 26/2022 z dnia 1 lipca 2022 r.) w dniu 11 kwietnia br. otrzymała z sekretariatu MZS pismo, w którym Maria Eugenia Perez Zea - członkini Rady Światowej MZS i jednocześnie przewodnicząca Komitetu ds. Członkostwa Rady MZS - zwróciła się do polskich spółdzielców z prośbą o uargumentowanie przyczyn, dla których światowa organizacja spółdzielcza powinna podjąć wobec swoich rosyjskich i białoruskich członków takie kroki.

Międzynarodowy Związek Spółdzielczy poprosił o przedstawienie jasnego zarzutu z wyszczególnieniem przyczyn nieprzestrzegania zasad przez zainteresowanych członków w Rosji i na Białorusi, w szczególności:

■ *Jakie są powody, dla których organizacje członkowskie MZS w Rosji i na Białorusi postępują niezgodnie ze Statutem i Regulaminem MZS?*

■ *W jaki konkretny sposób następujące trzy organizacje członkowskie MZS w Rosji i na Białorusi nie przestrzegają 2. i 4. zasady?*

- Centralny Związek Spółdzielni Spożywców Federacji Rosyjskiej
- Moskiewski Regionalny Związek Spółdzielni Spożywców
- Białoruski Republikański Związek Spółdzielni Spożywców (BELKOOPOSOYUZ)

Ponadto prosimy o przedstawienie wszelkich dowodów potwierdzających Państwa wyraźne i domniemane zarzuty wobec członków w Rosji i na Białorusi, które MZS może następnie wykorzystać do podjęcia natychmiastowych kroków zgodnie z wyżej wymienionymi statutami i procedurami.

Krajowa Rada Spółdzielcza udzieliła odpowiedzi na to pismo w dniu 18 kwietnia br.:

„Krajowa Rada Spółdzielcza ze zdziwieniem i wielkim rozczarowaniem przyjęła pismo Pani Marii Eugenie Perez Zea z dnia 11 kwietnia 2023 r., jakie skierowała do nas, jak rozumiemy w Pańskim imieniu. Stanowisko w nim wyrażone wzywające Krajową Radę Spółdzielczą do wyszczególnienia jasnego zarzutu oraz wskazania powodów, dla których organizacje członkowskie MZS w Rosji i na Białorusi postępują niezgodnie ze Statutem i Regulaminem MZS i w jaki konkretny sposób nie przestrzegają 2 i 4 zasady spółdzielczej, wobec trwa-

jącej agresji przeciwko Ukrainie, która rujnuje gospodarczo ten kraj i która zmusiła ponad 15 milionów Ukraińców do ucieczki, a także wobec udokumentowanych licznych przypadków zbrodni ludobójstwa i gwałtów na cywilach, których dopuszczają się wojska agresora tj. Rosji przy pomocy spolegliwej im Białorusi, skłaniają do konstatacji, iż popiera Pan i aprobuje takie zbrodnicze i nieludzkie działania, jeśli treść tego wystąpienia miała Pańską akceptację.

Pragniemy wskazać, iż art. 12 Regulaminu MZS, który został przywołany mówi, iż: *każdy członek może być wykluczony decyzją Zgromadzenia Ogólnego z ważnych powodów lub z powodu nie przestrzegania Statutu lub regulaminu.* Treść powyższego zapisu odnosi się do klauzuli generalnej „ważnych powodów” i pozwala na wykluczenie również takich członków, którzy nie łamią wprost zapisów Statutu bądź regulaminu. KRS pragnie „delikatnie” Panu Prezydentowi zasugerować, iż od 24 lutego 2022 r. (a tak naprawdę od 7 sierpnia 2008 r. począwszy, poprzez kwiecień 2014 r.) takich ważnych powodów codziennie przybywa. Wystarczy włączyć jakikolwiek kanał informacyjny w telewizji innej niż rosyjska czy białoruska.

Znamienne przy tym jest, iż wymienione w wystąpieniu podmioty nie tylko nie potępiły zbrodniczego działania państw agresorów, ale popierają i wspierają wysiłek wojenny tych państw. Nie ma też żadnego oficjalnego stanowiska w sprawie wymienionych w piśmie podmiotów, potępiającego tę zbrodniczą napaść, nie ma żadnego udokumentowa-

nego działania tych podmiotów udzielającego wsparcia i pomocy napadniętej Ukrainie.

Ze swojej strony chcemy w tym miejscu wskazać tylko niektóre nieakceptowalne działania organizacji spółdzielczych Rosji i Ukrainy:

- organizacje spółdzielcze Rosji i Białorusi nie tylko pracują i płacą podatki swoim państwom, które są wykorzystywane do produkcji broni zabijającej Ukraińców, ale aktywnie wspierają i pomagają swoim okupantom, a ta informacja jest publikowana w otwartych źródłach – na stronach internetowych spółdzielni i w gazetach. A rządząca partia „Jedna Rosja” podpisała umowę o współdziałaniu i współpracy z Centralnym Związkiem Spółdzielni Spożywców Federacji Rosyjskiej,
- spółdzielcze przedsiębiorstwa produkcyjne realizują państwowe zamówienia na zaopatrzenie okupantów,
- rosyjskie spółdzielcze uniwersytety pracują nad militaryzacją studentów, którzy następnie jako ochotnicy zabijają Ukraińców. Potwierdził nam to Kolega Gorokhovskiy z Ukrainy.

Krajowa Rada Spółdzielcza pragnie wskazać, iż w systemach prawnych opartych o prawo rzymskie, nie ma potrzeby przedstawiania dowodów na fakty, o których informacja jest powszechnie dostępna (np. takich jak fakt napaści Rosji na Ukrainę). Brak reakcji członków MZS z Rosji i Białorusi na ten zbrodniczy akt, stwarza domniemanie akceptacji i poparcia dla tych działań. Przedmiotowi członkowie domniemanie to mogą łatwo obalić, np. poprzez wykazanie swej działalności pozostającej w kontrze do działania państw agresorów.

Stanowcza postawa władz Międzynarodowego Związku Spółdzielczego wymuszająca zajęcie jednoznacznego stanowiska przez władze w Rosji i Białorusi potępiającego haniebną agresję Federacji Rosyjskiej na Ukrainę i faszystowskie próby zniszczenia swojego pokojowego sąsiada jest w tym krytycznym momencie dla pokoju na świecie, zwykła ludzką koniecznością i przyzwyczajeniem. Unikanie odpowiedzi na pytanie czy opowiadamy się za złem czy za dobrem jest moralnie wielce naganne.

Jako ruch spółdzielczy, który w istocie swego działania ma wpisane podstawowe zasady, jak współpracę i współdziałanie na rzecz czynienia świata dobrym, lepszym, nie możemy być tutaj obojętni

ni i udawać, że nic się nie dzieje, że to globalna polityka, która nas nie dotyczy. Nie możemy milczeć! Nie mogą też milczeć federacje spółdzielcze w Rosji i Białorusi!

Jako Polacy dobrze wiemy co oznacza totalitarna indoktrynacja i oglupianie narodów i wiemy, że w Rosji to nie tylko Putin jako zbrodniarz wojenny jest odpowiedzialny za mordowanie cywilów, matek i dzieci na Ukrainie. Za to opowiadają również zwykli Rosjanie, instytucje i wiele organizacji, w tym również spółdzielczych działających w tym kraju. To oni nie sprzeciwili i nie sprzeciwiają się tak potwornemu złu, takiemu barbarzyństwu i zdziczeniu. Ci ludzie karmieni oszukańczymi pomysłami na reaktywowanie imperialnej Rosji, są wprost karmieni zakrwawionymi pieniędzmi wsuwanymi im do kieszeni przez zbrodnie reżimowej władzy. Zarówno oni udający, że nie wiedzą co się dzieje jak i bandyckie władze tego kraju, jednoznacznie stawiają siebie poza sferą cywilizowanego świata. Dlatego nie mogą oni zajmować miejsca przy naszym stole!

Należy jednocześnie wskazać, że agresja Federacji Rosyjskiej na suwerenną i niezależną Ukrainę spotkała się ze zdecydowanym sprzeciwem całego, wyznającego demokratyczne zasady Świata. Warto tu przypomnieć niektóre decyzje, które podjęła już ONZ:

- zawieszenie Rosji w Radzie Praw Człowieka ONZ,
- podjęcie rezolucji Zgromadzenia Ogólnego w sprawie potępienia agresji (143 państwa za, 5 totalitarnych przeciw),
- uchwałę w sprawie przedłużenia międzynarodowego śledztwa w sprawie prawdopodobnych zbrodni wojennych dokonanych na terenie Ukrainy.

Wspomnieć tu również należy o decyzji w sprawie wykluczenia Rosji z Rady Europy, czy o decyzjach międzynarodowych związków sportowych w sprawie udziału sportowców rosyjskich w oficjalnych imprezach sportowych. Bardzo wymowna jest także ostatnia decyzja Trybunału Karnego w Hadze w sprawie Władimira Putina. Trudno jednocześnie wskazać pełną listę sankcji politycznych i gospodarczych, jakie wobec Rosji podjęła UE i pozostałe kraje Europy Zachodniej łącznie z USA, Kanadą i Australią.

Mając powyższe na uwadze, Krajowa Rada Spółdzielcza stanowczo podnosi, iż brak kategorycznej reakcji władz Międzynarodowego Związku Spółdzielczego, któremu Pan przewodniczy, w postaci wykluczenia rosyjskich i białoruskich członków wskazuje, iż międzynarodowe środowisko spółdzielcze aprobuje zbrodnicze działania Białorusi i Rosji oraz hołduje zbrodniarzom zasiadającym w Mińsku i Moskwie. W takiej sytuacji

Krajowa Rada Spółdzielcza nie może milczeć i ostatni raz ostrzega, iż brak adekwatnej reakcji władz MZS, zmusi ją do wystąpienia ze związku, gdyż nie może ona firmować swoim autorytetem zbrodni codziennie popełnianych na Ukrainie, które jako żywo przypominają działalność hitlerowskich Niemiec wobec Polaków i Żydów w okupowanej Polsce podczas II Wojny Światowej.

Wykluczenia tych organizacji ze struktur MZS miałyby swoją wymowę wobec społeczeństw szanujących demokrację i uniwersalne zasady humanizmu, a nasze wewnętrzne regulacje stworzyłyby im jednocześnie możliwość ewentualnego odniesienia się do tej kwestii. Wydaje się, że chociaż tyle musimy od nich wymagać. Nigdy i nigdzie totalitaryzm nie zostanie powstrzymany bez zdecydowanej postawy społeczeństw i organizacji społecznych krajów dotkniętych taką formą ustroju. Taką szansę chcemy stworzyć organizacjom spółdzielczym Rosji i Ukrainy. W naszym pojęciu podjęcie tych przedmiotowych decyzji jest ze wszech miar konieczne i nie wymaga już dodatkowych uzasadnień.

Jednocześnie oświadczamy, iż nadal w mocy pozostaje Uchwała Zgromadzenia Ogólnego KRS nr 26 z dnia 1 lipca 2022 r. w przedmiocie zawieszenia uczestnictwa w strukturach MZS.

Mieczysław Grodzki Prezes Zarządu KRS

W imieniu społeczności spółdzielczej Ukrainy pragnę podziękować za pracę i udział w tak ważnej misji.

Spółdzielnie Rosji i Białorusi nie są neutralne w wojnie na Ukrainie, od 24 katego 2022 r. nigdy oficjalnie nie potępiły inwazji wojskowej i wojny rozpętanej przez ich przywódców na Ukrainie. Wręcz przeciwnie, organizacje spółdzielcze Rosji i Białorusi nie tylko pracują i płacą podatki swoim państwom, które są wykorzystywane do produkcji broni zabijającej Ukraińców, ale aktywnie wspierają i pomagają swoim okupantom, a ta informacja jest publikowana w otwartych źródłach - na stronach internetowych spółdzielni i w gazetach. A rządząca partia „Jedna Rosja” podpisała umowę o współdziałaniu i współpracy z Centralnym Związkiem Spółdzielni Spożywców Federacji Rosyjskiej¹. Spółdzielcze przedsiębiorstwa produkcyjne realizują państwowe zamówienia na zaopatrzenie okupantów². Rosyjskie spółdzielcze uniwersytety pracują nad militarzającą studentów, którzy następnie jako ochotnicy zabijają Ukraińców.

Racje ukraińskich spółdzielców

Pismem z dnia 19 kwietnia br. Illia Gorokhovskij, prezes COOP Ukraina przedstawił kilka informacji na temat zaangażowania rosyjskich organizacji spółdzielczych w prowadzenie agresji na Ukrainie

Dla spółdzielczej społeczności międzynarodowej niedopuszczalne jest komunikowanie się z kolegami, którzy rozpętali wojnę i są aktywnymi uczestnikami tego horroru w moim kraju. Wczoraj Centralny Market Spółdzielczy miasta Chersoń został ostrzelany, w wyniku czego jedna osoba zginęła, a siedem zostało rannych, w tym główna księgowa Marketu jest w poważnym stanie w szpitalu³. Ukraińscy spółdzielcy giną, są ranni i okaleczeni tuż przy pracy. Z powodu stanu wojennego na Ukrainie nie jesteśmy w stanie monitorować informacji na stronach rosyjskich i białoruskich, ponieważ przeglądarki blokują strony internetowe z tych krajów, ale nasi koledzy, którzy są w Europie jako uchodźcy, przekazywali informacje i linki do nich.

W Polsce, a w Europie i na świecie w ogóle, można też zapoznać się z dalekim od neutralności, ale raczej aktywnym stanowiskiem spółdzielczości Rosji i Białorusi w wojnie na Ukrainie poprzez swobodny dostęp do ich stron internetowych.

Głównym argumentem za wykluczeniem spółdzielczości Rosji i Białorusi ze wszystkich międzynarodowych stowarzyszeń jest to, że są oni sponsorami i aktywnymi uczestnikami wojny, terroru i mordów na ludności cywilnej Ukrainy. Istnieją wartości moralne i powiniemy być one podzielane w cywilizowanym świecie, do którego należymy. Mam nadzieję, że międzynarodowa społeczność spółdzielcza jest za pokojem i przeciwko wojnie.

Z pozdrowieniami,
Illia Gorokhovskiy, Prezes COOP Ukraina

1. rus.coop/ru/media_refs/edinaya-rossiya-budet-sotrudnichat-s-tsentralnym-soyuzom-potrebitelskikh-obshchestv-rr
2. rus.coop/ru/articles/potrebkooperatsiya-leningradskoy-oblasti-podderzhivaet-rossiyskuyu-armiyu
3. babel.ua/news/92879-rosiyani-obstrilyali-centr-hersona-ye-zagiblyi-i-porani

Podjęto interwencje w sprawach dotyczących wielu branż spółdzielczych

Z prac Zgromadzenia Ogólnego KRS

W dniu 24 marca br. członkowie Zgromadzenia Ogólnego Krajowej Rady Spółdzielczej zebraли się po raz pierwszy w 2023 roku. W porządku obrad znalazły się zarówno sprawy związane z podsumowaniem i działalnością Krajowej Rady Spółdzielczej w 2022 roku, ale także zagadnienia związane z aktualnym otoczeniem prawnym i sytuacją gospodarczą, w jakiej znalazły się spółdzielnie różnych branż po wybuchu wojny na Ukrainie.

Zgromadzenie Ogólne KRS przyjęło sprawozdanie z działalności oraz z wykonania przychodów i kosztów KRS za 2022 rok oraz sprawozdanie finansowe wraz z opinią Komisji Rewizyjnej. Sprawozdania te przedstawiał Prezes Zarządu KRS **Mieczysław Grodzki**, który podkreślił, że KRS uzyskała w ubiegłym roku dodatni wynik finansowy. Jak stwierdził **Leszek Klonowski**, Przewodniczący Zespołu powołanego przez Komisję Rewizyjną do przeprowadzenia analizy sprawozdania finansowego KRS za 2022 rok, sprawozdanie zostało sporządzone zgodnie z Ustawą o rachunkowości i zyskało rekomendację Komisji. Komisja Rewizyjna przedłożyła członkom Zgromadzenia Ogólnego wniosek o zatwierdzenie sprawozdania finansowego KRS za rok 2022, zatwierdzenie podziału nadwyżki bilansowej za rok 2022 zgodnie z propozycją Zarządu - została ona przeznaczona na finansowanie działalności statutowej KRS w następnych latach - a także wniosek o zatwierdzenie planu przychodów i kosztów na 2023 rok oraz wniosek o udzielenie absolutorium prezesowi i członkom Zarządu. Zgromadzenie Ogólne KRS zaakceptowało wszystkie wnioski Zespołu. Prezes oraz wszyscy członkowie Zarządu otrzymali absolutorium.

O tańszą energię dla spółdzielni mieszkaniowych

Kolejna część obrad Zgromadzenia skupiła się na bieżących problemach związanych z funkcjonowaniem różnych branż spółdzielczych. W pierwszej kolejności Zgromadzenie wyraziło poparcie dla dwóch inicjatyw Związku Rewizyjnego Spółdzielni Mieszkaniowych RP podjętych w związku z trudną sytuacją spółdzielni mieszkaniowych dotkniętych problemem rosnących cen ciepła. Zagadnienia te przedstawił Przewodniczący Zgromadzenia Ogólnego KRS **Jerzy Jankowski**.

Pierwszym z nich było wystosowanie poparcia dla apelu ZRSM RP o spotka-

nie z Rzecznikiem Praw Obywatelskich w sprawie problemów członków spółdzielni mieszkaniowych w związku z drastycznymi wzrostami cen energii - brakiem skuteczności uchwalanych przez „antykryzysowych” oraz niewykorzystaniem możliwości, jakie dają unijne regulacje w celu ograniczenia wzrostu cen energii, co zostało potwierdzone przez Komisję Europejską (Uchwała nr 11/2023 ZO KRS z 24 marca 2023 r.). **Jerzy Jankowski** poinformował, że spotkanie z Rzecznikiem Praw Obywatelskich **Marcinem Wiackiem** miało już miejsce w dniu 15 marca br. Spółdzielcy poprosili wówczas Rzecznika o skierowanie do Trybunału Konstytucyjnego wniosku w sprawie naruszenia Konstytucji RP przez nierówne zasady ochrony odbiorców ciepła systemowego oraz ciepła wytwarzanego w lokalnych kotłowniach gazowych.

Zgromadzenie wyraziło również poparcie dla petycji ZRSM RP do Komisji Europejskiej w sprawie potrzeby zmiany Dyrektywy 2006/112/WE Rady z dnia 28 listopada 2006 r. w sprawie wspólnego systemu podatku od wartości dodanej poprzez ustalenie 0% stawki VAT na energię cieplną oraz energię elektryczną wytwarzaną na potrzeby spółdzielni mieszkaniowych oraz ich członków, z uwagi na obserwowany wzrost cen energii na rynkach światowych, który jest wynikiem oddziaływania szeregu nakładających się na siebie czynników, głównie inwazji zbrojnej Federacji Rosyjskiej na Ukrainę oraz mniejszego ożywienia gospodarczego po pandemii COVID-19. (Uchwała nr 12/2023 ZO KRS z 24 marca 2023 r.). Petycja ta została przekazana Komisji Europejskiej już w dniu 30 stycznia br. (zob. „TP” nr 2/2023 s. 8), Komisja Spółdzielczości Mieszkaniowej wniosła jednakże, by postulowane w niej zwolnienie z VAT zastąpione zostało wprowadzeniem zerowej stawki VAT.

Apel o interwencję na rynku mleka

Kolejny temat dotyczył sytuacji na rynku mleka i był wynikiem konsultacji z władzami Krajowego Związku Spółdzielni Mleczarskich. Uchwałą nr 13/2023 Zgromadzenie Ogólne KRS postanowiło zwrócić się do Komisarza Unii Europejskiej ds. rolnictwa **Janusza Wojciechowskiego** o podjęcie działań na poziomie UE w celu zabezpieczenia środków i uruchomienia skupu interwencyjnego odfuszczonego mleka w proszku i masła, w związku z krytyczną sytuacją na rynku mleka i przetworów mlecznych.

W uzasadnieniu tej uchwały czytamy: *W ostatnim okresie sytuacja na rynku mleka i przetworów mlecznych uległa drastycznemu pogorszeniu. Sytuacja jest szczególnie krytyczna w regionie Europy Środkowo-Wschodniej. W okresie od kwietnia 2022 r. do marca 2023 r. nastąpił drastyczny spadek cen przetworów mlecznych, także tych o zasięgu globalnym jak mleko w proszku, masło w blokach, serwatka w proszku oraz sery dojrzewające i niedojrzewające. Wraz z dynamicznym, nienotowanym wcześniej w Polsce, spadkiem cen przetworów, jednocześnie od prawie roku lawinowo rosną koszty przetwarzania mleka i funkcjonowania spółdzielni mleczarskich. Wobec powyższego występuje realne zagrożenie załamania się rynku poprzez upadek i likwidację prężnie dotychczas prosperujących zakładów przetwórczych, a co za tym idzie bankructwa hodowców bydła i producentów mleka. Mamy obecnie do czynienia z sytuacją skrajną uzasadniającą wykorzystanie środków interwencji rynkowej przez Unię Europejską.*

Jednocześnie pragniemy wskazać, iż towary objęte interwencją na rynku mleka, można przeznaczyć na cele pomocy dla osób dotkniętych kłęską głodu, oraz innych potrzebujących na obszarach środkowej i północnej Afryki oraz Bliskiego Wschodu. W ostateczności zakupione w ramach interwencji produkty można przeznaczyć na cele paszowe.

Wystąpienie do Prezesa Rady Ministrów

Problematyki ważnej dla spółdzielni mleczarskich dotyczyła także uchwała nr 14/2023 ZO KRS z 24 marca 2023 r. na mocy której Zgromadzenie zobowiązało Zarząd KRS do przygotowania petycji skierowanej do Premiera **Mateusza Mo-**

rawieckiego o podjęcie inicjatywy ustawodawczej w celu zrównania cen gazu dla przetwórców i producentów mleka i przetworów mleczarskich, z tymi ustanowionymi dla małych cukierni i piekarni ustalonymi w ustawie z dnia 15 grudnia 2022 r. o szczególnej ochronie niektórych odbiorców paliw gazowych w 2023 r. w związku z sytuacją na rynku gazu (Dz.U. 2022.2687 z dnia 2022.12.20). Przewodniczący wyjaśnił że chodzi o to, by zasady wywalczone przez Krajowy Związek Rewizyjny Spółdzielni Spożywców „Społem” dotyczące objęcia spółdzielczych piekarni „tarczą gazową” obowiązywały także m.in. producentów mleka. Jak można przeczytać w uzasadnieniu: *Z uwagi na fakt, iż cena gazu stanowi znaczną część kosztów produkcji mleczarni, a która to cena uległa drastycznym wzrostom w stosunku do lat ubiegłych, małe spółdzielnie mleczarskie nie są w stanie sprzedać swoich produktów po takich cenach, które pozwoliłyby zrekompensować koszty ich produkcji. Aby pokryć zwiększone koszty produkcji ze środków uzyskanych ze sprzedaży swoich produktów, mleczarnie zmuszone są znacznie zwiększyć ich ceny, co nie znajduje uznania wśród konsumentów, oraz jest utrudnione w związku importem tanich przetworów mlecznych z Niemiec i Holandii. Obecna sytuacja małych spółdzielni stała się dramatyczna, mają one problemy z płynnością finansową oraz są realnie zagrożone upadkiem i likwidacją. W związku z zapowiedzianą przez Rząd obniżką cen gazu dla małych piekarni i cukierni do maksymalnego poziomu 200,17 zł/MWh, której ratio legis jest m.in. zapewnienie Polakom dostępu do relatywnie tanich, podstawowych produktów żywnościowych, Zgromadzenie Ogólne KRS pragnie zauważyć, iż regulacjami tymi powinny zostać objęte również podmioty produkujące przetwo-*

ry mleczne, które również, podobnie jak chleb, są podstawowym i niezbędnym elementem diety.

Petycja ma być rozesłana do wszystkich spółdzielni mleczarskich, aby wyraziły one dla niej swoje poparcie. Jak podkreślił **Ryszard Jaśkowski**, Zastępca Prezesa Zarządu KRS i Prezes Zarządu KZRSS „Społem”, dzięki intensywnym staraniom Związku i spotkaniom m.in. z Wicemarszałkiem Sejmu Piotrem Zgorzelskim i senatorem Krzysztofem Kwiatkowskim, 120 spółemowskich piekarni uzyskało możliwość korzystania z gazu po preferencyjnej cenie 200,17 zł za MW/h. Podziękował przy tym członkom Zgromadzenia Ogólnego KRS za poparcie poprawek zgłoszonych przez środowisko spółdzielni spożywców do ustawy o Ustawy o szczególnej ochronie niektórych odbiorców paliw gazowych (Uchwała ZO KRS nr 31/2022 z 14 grudnia 2022).

Kolejne interwencje

W dalszej kolejności Zgromadzenie Ogólne KRS przyjęło Uchwałę nr 15/2023, którą poparło postulaty Krajowego Związku Rewizyjnego Spółdzielni Inwalidów i Spółdzielni Niewidomych dotyczące przywrócenia spółdzielniom inwalidów przywilejów podatkowych i gospodarczych uzasadnionych ich szczególną rolą dla rehabilitacji osób niepełnosprawnych. Problem ten dyskutowany był na Komisji Spółdzielczości Pracy, w której uczestniczył Prezes Zarządu KZRŚiSN **Hubert Pora** (postulaty Związku publikujemy na str. 14. Przewodnicząca Komisji Spółdzielczości Pracy **Katarzyna Kaźmierska** przedstawiając te zagadnienia podkreśliła, że Związek chce walczyć o przywileje podatkowe dla branży i prosi o poparcie Zgromadzenia Ogólnego KRS.

Kolejna uchwała dotyczyła postulatu środowiska banków spółdzielczych i SKOK, który przedstawił przewodniczący Komisji Finansów Spółdzielczych **Piotr Huzior**. Chodzi o umożliwienie bankom spółdzielczym i SKOK-om uczestnictwa w rządowym projekcie udzielania preferencyjnych 2-procentowych kredytów mieszkaniowych, które zaproponowane zostały przez Ministerstwo Rozwoju i Technologii w projekcie Ustawy o pomocy państwa w oszczędzaniu na cele mieszkaniowe. Przewodniczący ZO KRS poinformował, że kredyty te mają być dostępne już od 1 lipca br. a ich atrakcyjność polega na tym, że przez pierwsze 10 lat kredytobiorca płaci zaledwie 2 proc., a resztę pokrywa budżet państwa. Uchwała nr 16/2023 w sprawie zobowiązania Zarządu KRS do podjęcia działań mających na celu uwzględnienie Banków Spółdzielczych oraz Spółdzielczych Kas Oszczędnościowo-Kredytowych w projekcie ustawy o pomocy państwa w oszczędzaniu na cele mieszkaniowe, jako podmiotów mogących udzielać 2% kredytu mieszkaniowego została podjęta jednogłośnie.

Przewodniczący ZO KRS Jerzy Janowski zapowiedział także, że KRS zbiera opinie spółdzielczych związków rewizyjnych na temat sytuacji w rolnictwie, gdyż wiele spółdzielni rolniczych zaniepokojonych jest niekontrolowanym wprowadzaniem na polski rynek zboża z Ukrainy i trudnościami w skupie. Problemem zajęła się Komisja Spółdzielczości Rolniczej, a o jej decyzjach poinformował sekretarz Komisji Jarosław Kobierski.

Zgromadzenie Ogólne KRS podczas marcowego posiedzenia zdecydowało także o nadaniu odznaki „Za Zasługi dla Spółdzielczości” Fordońskiej Spółdzielni Mieszkaniowej w Bydgoszczy. □

Spotkanie ze przedstawicielami KRS

Wizyta Wicepremiera Mołdawii

W dniu 15 marca br. Krajową Radę Spółdzielczą odwiedził Vladimir Bolea, Wicepremier i Minister Rolnictwa i Przemysłu Spożywczego Mołdawii.

Wizyta była elementem podróży dyplomatycznej, podczas której wicepremier odwiedził najważniejsze polskie instytucje związane z rolnictwem, w tym ze spółdzielczością wiejską. W Mołdawii taka forma działalności rolników nie funkcjonuje, więc spotkanie miało charakter informacyjny.

O zasadach działalności spółdzielczości rolniczej w naszym kraju informowali Prezes Zarządu KRS dr inż. Mieczysław Grodzki, Zastępca Prezesa Zarządu KRS Ryszard Jaśkowski oraz Przewodniczący Zgromadzenia Ogólnego KRS dr Jerzy Janowski prof. ucz. Przy okazji wspomniano dawniejsze kontakty pomiędzy

spółdzielniami z obu krajów, m.in. udział mołdawskich producentów w Jarmarku Spółdzielczym w Warszawie w lipcu 2010 r., co zaowocowało współpracą ze „Społem” i obecnością win mołdawskich w spółdzielczych sklepach. □

Apel Krajowej Rady Spółdzielczej o tańszy gaz dla spółdzielni mleczarskich.

Petycja KRS do Prezesa Rady Ministrów

Kierując się Uchwałą Zgromadzenia Ogólnego KRS z dnia 24 marca 2023 r. Zarząd KRS w dniu 7 kwietnia br. wystąpił do Premiera Mateusza Morawieckiego z petycją dotyczącą objęcia spółdzielni mleczarskich tarczą gazową - na podobnych zasadach, jakie uzyskały spółdzielnie prowadzące piekarnie i ciastkarnie.

Zgodnie z podjętą Uchwałą nr 14/2023 z dnia 24 marca 2023 r. Zgromadzenia Ogólnego Krajowej Rady Spółdzielczej, na podstawie art. 63 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej oraz ustawy z 11 lipca 2014 r. o petycjach (Dz. U. 2014.1195), Krajowa Rada Spółdzielcza, jako naczelny organ samorządu spółdzielczego, reprezentująca wszystkie branże spółdzielcze, składa niniejszą petycję o podjęcie inicjatywy ustawodawczej w celu zrównania cen gazu dla przetwórców oraz producentów mleka i przetworów mleczarskich, z ustanowionymi dla małych cukierni i piekarni, ustalonymi w ustawie z dnia 15 grudnia 2022 r. o szczególnej ochronie niektórych odbiorców paliw gazowych

w 2023 r. w związku z sytuacją na rynku gazu (Dz.U.2022.2687).

W wyniku utrzymujących się wysokich cen gazu, po drastycznym wzroście cen gazu w stosunku do lat ubiegłych, stanowiącego istotną część kosztów produkcji mleczarni, małe spółdzielnie mleczarskie nie są w stanie sprzedać swoich produktów po cenach, które pozwoliłyby zrekompensować koszty ich produkcji. Podniesione ceny produktów mleczarskich nie są akceptowane przez konsumentów, a jednocześnie ich sprzedaż jest dodatkowo znacznie utrudniona w związku z importem tańszych przetworów mlecznych z Niemiec i Holandii. Obecnie małe spółdzielnie tracą płyn-

ność finansową i są realnie zagrożone upadłością i likwidacją.

Kierując się zapowiedzianą przez Rząd obniżką cen gazu dla małych piekarni i cukierni do maksymalnego poziomu 200,17 zł/MWh, celem zapewnienia Polakom dostępu do relatywnie tanich, podstawowych produktów żywnościowych uważamy, że regulacjami tymi powinny zostać objęte również podmioty produkujące przetwory mleczne. Produkty te należą do podstawowych produktów żywnościowych i są niezbędnym elementem diety.

Mając powyższe na uwadze, zwracamy się z prośbą o podjęcie skutecznych działań legislacyjnych, w celu zrównania cen gazu dla przetwórców oraz producentów mleka i przetworów mleczarskich z ustanowionymi dla małych cukierni i piekarni.

Do tekstu petycji dołączona została Uchwała nr 14/2023 ZO KRS z dnia 24 marca 2023 r. □

✓ **W ślad za petycją do Premiera Mateusza Morawieckiego Krajowa Rada Spółdzielcza w dniu 7 kwietnia br. zwróciła się do zarządów wszystkich spółdzielni mleczarskich w kraju z prośbą o poparcie.** W piśmie tym czytamy m.in.: *Zgromadzenie Ogólne KRS wyraziło poparcie dla postulatów Krajowego Związku Spółdzielni Mleczarskich Zw. Rew. przyjmując Uchwałę nr 14/2023 z dnia 24 marca 2023 r. w sprawie wystąpienia do Prezesa Rady Ministrów z petycją o podjęcie inicjatywy ustawodawczej w celu zrównania cen gazu dla przetwórców oraz producentów mleka i przetworów mleczarskich, z ustanowionymi dla małych cukierni i piekarni, ustalonymi w ustawie z dnia 15 grudnia 2022 r. o szczególnej ochronie niektórych odbiorców paliw gazowych w 2023 r. w związku z sytuacją na rynku gazu (Dz.U.2022.2687). Biorąc powyższe pod uwagę, KRS jako naczelny organ samorządu spółdzielczego, reprezentująca wszystkie branże spółdzielcze, w tym spółdzielczość mleczarską, złożyła petycję do Prezesa Rady Ministrów w tej sprawie. Mając powyższe na uwadze, zwracamy się do Państwa z prośbą o poparcie niniejszej petycji poprzez skierowanie stanowiska spółdzielni w tej sprawie.* □

Wystąpienie na forum ICAO

Transformacja energetyczna

W ubiegłym roku KRS przeprowadziła badania ankietowe w ramach polsko-tureckiego projektu „Transformacja energetyczna - stan i perspektywy dla podmiotów spółdzielczych i środowisk lokalnych” (zob. TP nr11/2022, s. 14-17). Na przełomie marca i kwietnia br. w Stambule odbyła się prezentacja wyników tych badań na forum ICAO.

Podczas posiedzenia Komitetu Wykonawczego ICAO dokonano podsumowania realizowanego w 2022 roku projektu regionalnego dotyczącego transformacji energetycznej w kontekście perspektyw dla podmiotów spółdzielczych. Przedstawiciele obu krajów biorących udział w projekcie przedstawili wyniki badań ankietowych, których koncepcją i opracowaniem zajęła się Krajowa Rada Spółdzielcza. Wnioski okazały się w obu krajach podobne: zdecydowana większość spółdzielni korzysta z energii pochodzącej z tradycyjnych paliw kopalnych oraz energii elektrycznej. Turcy podkreślali przy tym, że w ich kraju silniej odczuwalne są skutki ocieplenia klimatu. Turcja choć nie jest członkiem UE, od 2021 r. podejmuje coraz więcej działań aby sprostać europejskiemu wyzwaniu związanemu z niskoemisyjną gospodarką. Kryzys związany ze wzrostem cen oraz kierunek europejskiej polityki klimatycznej skłaniają zarządy do poszukiwania alternatywnych źródeł energii. Słuchaczy szczególnie interesowały przykłady „dobrych praktyk” w tym zakresie, którymi ze strony polskiej podzieliły się: OSM w Głuchowie, Spółdzielnia Mieszkaniowa w Zwoleniu oraz GS „S.Ch.” w Szadku. □

Interwencje u Rzecznika Praw Obywatelskich oraz w Komisji Europejskiej

Realizacja uchwał Zgromadzenia Ogólnego KRS

Pierwsze pismo skierowane zostało w dniu 13 kwietnia br. do **prof. Marcina Wiącka**, Rzecznika Praw Obywatelskich. Czytamy w nim:

KRS, jako naczelny organ samorządu spółdzielczego w Polsce, realizując Uchwałę nr 11 z dnia 24 marca 2023 r. Zgromadzenia Ogólnego Krajowej Rady Spółdzielczej w sprawie wyrażenia poparcia dla wystosowanego przez Związek Rewizyjny Spółdzielni Mieszkaniowych RP apelu o spotkanie z Rzecznikiem Praw Obywatelskich w sprawie problemów członków spółdzielni mieszkaniowych w związku z drastycznymi wzrostami cen energii - brakiem skuteczności uchwalanych tarcz „antykryzysowych” oraz niewykorzystaniem możliwości, jakie dają unijne regulacje w celu ograniczenia wzrostu cen energii, udziela poparcia prośbie wyrażonej w czasie spotkania przedstawicieli Związku Rewizyjnego Spółdzielni Mieszkaniowych RP z Panem Rzecznikiem o wystąpieniu Rzecznika Praw Obywatelskich z wnioskiem do Trybunału Konstytucyjnego o stwierdzenie niezgodności z Konstytucją Rzeczypospolitej Polskiej przepisu art. 62b ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. Prawo energetyczne (Dz. U. z 2022 r., poz. 1385 tj. z późn.zm.)

Po podjęciu w dniu 24 marca br. przez Zgromadzenie Ogólne KRS uchwał wspierających działania Związku Rewizyjnego Spółdzielni Mieszkaniowych RP na rzecz równego traktowania odbiorców ciepła systemowego i indywidualnych odbiorców w dostępie do rządowych instrumentów wsparcia (Uchwała nr 11/2023) oraz na rzecz wprowadzenia w Unii Europejskiej stawki 0% VAT na ciepło (Uchwała nr 12/2023), KRS wystąpiła z następującymi pismami.

W opinii KRS przepis art. 62b ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. Prawo energetyczne (Dz. U. z 2022 r., poz. 1385 tj. z późn. zm.) jest niezgodny z art. 2 w zw. z art. 32 Konstytucji RP w zakresie, w jakim nie obejmuje on odbiorców ciepła systemowego, korzystających z ciepła wytwarzanego w kotłowniach gazowych, z tzw. zewnętrznego źródła ciepła, którzy jako gospodarstwa domowe płacą wyższe ceny gazu w porównaniu z gospodarstwami domowymi ogrzewanymi gazem spalonym w wewnętrznym źródle ciepła. Zróżnicowane traktowanie odbiorców ciepła, zdaniem Krajowej Rady Spółdzielczej narusza konstytucyjną zasadę równości wobec prawa.

W dniu 17 kwietnia br. zostało przesłane pismo do Komisji Europejskiej: Krajowa Rada Spółdzielcza, jako naczelny organ samorządu spółdzielczego

w Polsce, kierując się Uchwałą nr 12 Zgromadzenia Ogólnego Krajowej Rady Spółdzielczej z 24 marca 2023 r., udziela poparcia dla wystosowanej przez Związek Rewizyjny Spółdzielni Mieszkaniowych RP petycji do Komisji Europejskiej w sprawie potrzeby zmiany Dyrektywy 2006/112/WE Rady z 28 listopada 2006 r. w sprawie wspólnego systemu podatku od wartości dodanej poprzez ustalenie 0% stawki VAT na energię cieplną oraz energię elektryczną wytwarzaną na potrzeby spółdzielni mieszkaniowych oraz ich członków, z uwagi na obserwowany wzrost cen energii na rynkach światowych, który jest wynikiem oddziaływania szeregu nakładających się na siebie czynników, głównie inwazji zbrojnej Federacji Rosyjskiej na Ukrainę oraz mniejszego ożywienia gospodarczego po pandemii COVID-19. □

✓ **Realizując Uchwałę nr 16/2023 ZO KRS z dnia 24 marca br. Zarząd KRS podjął działania mających na celu uwzględnienie Banków Spółdzielczych i Spółdzielczych Kas Oszczędnościowo-Kredytowych w projekcie ustawy o pomocy państwa w oszczędzaniu na cele mieszkaniowe, jako podmiotów mogących udzielać 2% kredytu mieszkaniowego. W dniu 17 kwietnia br. skierowane zostało pismo do Prezesa Banku Gospodarstwa Krajowego **Beaty Duszyńskiej-Muzyczki**, w którym czytamy:**

W związku z procedowaną ustawą o pomocy państwa w oszczędzaniu na cele mieszkaniowe, Krajowa Rada Spółdzielcza, jako naczelny organ samorządu spółdzielczego, została zobowiązana specjalną Uchwałą Zgromadzenia Ogólnego KRS do podjęcia działań na rzecz zapewnienia Bankom Spółdzielczym i Spółdzielczym Kasom Oszczędnościowo-Kredytowym warunków do udziału w sprzedaży tych kredytów na rzecz swoich klientów.

Mając na uwadze fakt, że ustawa przewiduje dla Banku Gospodarstwa Krajowego wiodącą rolę w zakresie zorganizowania i wprowadzenia w życie wszystkich procedur dla ich dystrybuowania przez sektor bankowy, wnosimy o uwzględnienie w tym obszarze specyfiki małych instytucji kredytowych, jakimi są podmioty spółdzielczego sektora bankowego. W szczególności chodzi tu o ewentualne ograniczenie sprawozdawczości w tym zakresie dla zainteresowanych podmiotów do niezbędnego minimum, a więc zastosowanie zasady proporcjonalności, co nie powinno w tym wypadku wpływać ograniczająco na cały zakres sprawowania przez Państwo Banku nadzoru nad realizacją tego projektu. □

✓ **Konsekwencją Uchwały nr 15 ZO KRS z dnia 24 marca br. było wystąpienie w dniu 11 kwietnia br. do Marleeny Małąj Minister Rodziny i Polityki Społecznej. Zarząd KRS pisemnie poinformował, że Zgromadzenie Ogólne Krajowej Rady Spółdzielczej Uchwałą nr 15/2023 z dnia 24 marca 2023r. wyraziło poparcie dla postulatów Krajowego Związku Rewizyjnego Spółdzielni Inwalidów i Spółdzielni Niewidomych dotyczące przywrócenia spółdzielniom inwalidów przywilejów podatkowych i gospodarczych uzasadnionych ich szczególną rolą dla rehabilitacji osób niepełnosprawnych.**

W obecnej chwili spółdzielnie inwalidów są traktowane na równi z innymi przedsiębiorstwami, co w znacznym stopniu utrudnia łączenie celów ekonomicznych z realizacją misji rehabilitacji osób niepełnosprawnych w istniejących spółdzielniach inwalidów i spółdzielniach niewidomych. Obowiązująca ustawa o rehabilitacji wyrównuje poziomy przedsiębiorstw prywatnych z Zakładami Pracy Chronionej, które ze względu na szczególne potrzeby swoich pracowników nie są w stanie konkurować z wolnorynkową przedsiębiorczością.

Mając na uwadze stale malejącą liczbę spółdzielni inwalidów, ich szczególny charakter oraz fakt, że spółdzielnie muszą konfrontować się w nierównej konkurencji z pozostałymi przedsiębiorcami, jak też art. 69 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej oraz art. 181a § 1, § 2 oraz § 3 Ustawy Prawo spółdzielcze, uprzejmie prosimy o przychylenie się do postulatów Krajowego Związku Rewizyjnego Spółdzielni Inwalidów i Spółdzielni Niewidomych i podjęcie odpowiednich działań w obszarze regulacji prawnych. □

S półdzielcy w piśmie tym alarmują, że sytuacja na rynku mleka i przetworów mlecznych w okresie ostatnich miesięcy uległa drastycznemu pogorszeniu. Po pierwotnym wzroście nastąpił bardzo duży spadek cen przetworów mlecznych, także tych o zasięgu globalnym jak mleko w proszku, masło w blokach, serwatka w proszku oraz sery dojrzewające i niedojrzewające. Dynamiczny, nienotowany wcześniej w Polsce spadek cen przetworów mlecznych, zbiegł się w czasie z wysokimi kosztami przetwarzania mleka i funkcjonowania spółdzielni mleczarskich, w związku ze skutkami gospodarczymi epidemii COVID oraz wzrostem cen energii elektrycznej i gazu w wyniku wojny w Ukrainie. Wobec powyższego występuje realne zagrożenie załamania się rynku poprzez upadłość oraz likwidację dotychczas prężnie działających zakładów przetwórczych, a w następstwie tego bankructwa producentów mleka i hodowców bydła. Obecnie występuje sytuacja krytyczna, wiele spółdzielni zgłasza szybko spadają-

Prośba spółdzielców do Komisarza UE ds. rolnictwa

Apel o interwencję na rynku mleka

Realizując Uchwałę nr 13/2023 ZO KRS, w dniu 7 kwietnia br. Zarząd KRS wystąpił do Komisarza Unii Europejskiej ds. rolnictwa Janusza Wojciechowskiego z prośbą o podjęcie działań na poziomie UE w celu zabezpieczenia środków i uruchomienia skupu interwencyjnego odtuszczonego mleka w proszku i masła, w związku z krytyczną sytuacją na rynku mleka i przetworów mlecznych.

cą płynność finansową. Mamy do czynienia z sytuacją skrajną, uzasadniającą wykorzystanie interwencji rynkowych przez Unię Europejską.

Jednocześnie pragniemy wskazać, iż towary, które zostałyby objęte interwencją na rynku mleka, można przeznaczyć na cele pomocy dla osób dotkniętych klęską głodu, oraz innych potrzebujących w środ-

kowej i północnej Afryce oraz na Bliskim Wschodzie. Mając powyższe na uwadze, zwracamy się do Pana Komisarza z prośbą o podjęcie działań na poziomie UE w celu zabezpieczenia środków i uruchomienia skupu interwencyjnego odtuszczonego mleka w proszku i masła, w związku z krytyczną sytuacją na rynku mleka i przetworów mlecznych. □

Komitet Monitorujący PS WPR na lata 2023-2027

Propozycja składu grupy roboczej

W ubiegłym wydaniu „TP” informowaliśmy o propozycji stworzenia w ramach Komitetu Monitorującego Plan Strategiczny WPR 2023-2027 grupy roboczej ds. promowania współpracy rolników w formie organizacji producentów, którą przedstawił Wiceminister Rolnictwa i Rozwoju Wsi Ryszard Bartosik w piśmie z dnia 15 lutego br. (TP nr 3/2023 s. 5). Minister zwrócił się do Krajowej Rady Spółdzielczej o opinię i stanowisko dotyczące powołania grupy roboczej o zaproponowanym zakresie działalności oraz o ewentualną propozycję składu tejże grupy.

Opinia KRS z dnia 28 lutego br. o zaproponowanej grupie opublikowana została w marcowym wydaniu „TP”. W dniu 28 marca br. Prezes Zarządu KRS dr inż. Mieczysław Grodzki zgłosił natomiast propozycje kandydatów do udziału w pracach tej grupy, podkreślając, że zgłoszone osoby posiadają duże doświadczenie i kwalifikacje w zakresie zorganizowanych form współpracy rolników, w szczególności w zakresie działania spółdzielni rolniczych oraz osobisty udział w działaniach promujących współpracę rolników. Ich cenne doświadczenia służyć będą wypracowaniu jak najlepszych efektów z prac Grupy roboczej.

Do prac Grupy roboczej rekomendujemy następujących kandydatów:

■ **Zygmunt Paśnik** - Zastępca Członka KM PS WPR 2023-2027, Zastępca Prezesa Zarządu Krajowej Rady Spółdzielczej, zgłaszający inicjatywę powołania Grupy roboczej,

■ **Władysław Kołodziej** (ekspert) – Prezes Zarządu Regionalnego Związku Spółdzielni Produkcji Rolnej w Rzeszowie, Przewodniczący Komisji Spółdzielczości Rolniczej Zgromadzenia Ogólnego KRS

■ **Julian Brewka** (ekspert) – Prezes Zarządu Złotowskiej Spółdzielni Handlowo-Produkcyjnej, Członek Zgromadzenia Ogólnego Krajowej Rady Spółdzielczej

■ **Wiesław Żebrowski** (ekspert) - Prezes Zarządu Ciechanowskiej Spółdzielni Mleczarskiej (w zastępstwie Waldemara Brosia – Prezesa Zarządu Krajowego Związku Spółdzielni Mleczarskich Związku Rewizyjnego)

Nasze poparcie kierujemy również dla następujących osób jako kandydatów do prac w Grupie roboczej – bezpośrednie zgłoszenia do prac przez podmioty, które osoby te reprezentują:

■ **Witold Boguta** - Członek KM PS WPR 2023-2027, przedstawiciel branżowych związków,

■ **Wojciech Styburski** Członek KM PS WPR 2023-2027, Prezes Zarządu Agro Integracja, inicjatywa powołania Grupy roboczej,

■ **Jacek Zarzecki** – Zastępca Członka KM PS WPR 2023-2027, przedstawiciel branżowych związków, inicjatywa powołania Grupy roboczej,

■ **Stanisław Kacperczyk** - Członek KM PS WPR 2023-2027, przedstawiciel branżowych związków.

Biorąc pod uwagę aktualną bardzo trudną sytuację ekonomiczną dużej części polskich rolników, upowszechnienie tworzenia uznanych organizacji producentów w Polsce oraz wdrożenie wsparcia sektorowego w kluczowych sektorach rolnych, są niezbędne dla poprawy tej sytuacji. Jest ona wynikiem bardzo niskiego gospodarczego zorganizowania polskich rolników - brak uznanych OP poza sektorem owoców i warzyw.

Uwzględniając zakres zadań stawianych Grupie roboczej, zgłoszone osoby należą do najlepiej zorientowanych w przedmiotowej tematyce oraz gwarantują wysoką jakość prac grupy i wypracowanych rozwiązań.

Mamy nadzieję, że Pan Przewodniczący pozytywnie oceni doświadczenie i kwalifikacje zgłoszonych osób i umożliwi tym osobom pracę w powołanej Grupie roboczej.

Z wyrazami szacunku
dr inż. **Mieczysław Grodzki**
Prezes Zarządu KRS

Spółdzielców reprezentowali Prezes Zarządu ZRSM RP **Jerzy Janowski**, sekretarz Rady Nadzorczej ZRSM RP **Ewa Janik**, radca prawny **Piotr Palka** i Prezes Zarządu Spółdzielni Mieszkaniowej w Nowym Tomyślu **Andrzej Funka**. W spotkaniu, które odbyło się w Biurze RPO uczestniczyła również dyrektor Zespołu Prawa Cywilnego **Kamilla Dolowska** oraz pracownik Zespołu **Artur Jakimiuk**. Głównym tematem spotkania były problemy członków spółdzielni mieszkaniowych w związku z wzrostem cen energii cieplnej. Uczestnicy spotkania rozmawiali też na temat możliwości współpracy na rzecz ochrony obywateli przed skutkami kryzysu energetycznego.

Przedstawiciele spółdzielców jako główny problem wskazali nierówną ochronę przed drastycznymi podwyżkami kosztu energii cieplnej w stosunku do odbiorców tzw. ciepła systemowego oraz ciepła wytwarzanego w lokalnych kotłowniach gazowych (ze źródła wewnętrznego). Ta pierwsza grupa odbiorców korzysta z istotnie mniejszej ochrony ze strony Państwa tak w zakresie kształtowania ceny energii jak i terminów, na jaki zostaje rozciągnięte wsparcie rządowe. Zdaniem gości Rzecznika taka sytuacja narusza Konstytucję, dlatego proszą oni Rzecznika o skierowanie w tej sprawie wniosku do Trybunału Konstytucyjnego.

Przedstawiciele spółdzielców wskazali ponadto na brak skuteczności uchwalanych programów pomocowych oraz niepełne wykorzystanie możliwości pomocy

Inicjatywa środowiska spółdzielni mieszkaniowych U Rzecznika Praw Obywatelskich

15 marca br. Rzecznik Praw Obywatelskich Marcin Wiącek rozmawiał z przedstawicielami i członkami spółdzielni mieszkaniowych o problemach związanych z wzrostem cen energii. O spotkanie z Rzecznikiem Związek Rewizyjny Spółdzielni Mieszkaniowych RP apelował już w lutym br.

gospodarstwom domowym, jakie daje prawo UE, w tym możliwość obniżenia stawki VAT do 5%. Kwestionują ponadto racjonalność nowych obowiązków nałożonych na zarządców budynków wielomieszkaniowych w zakresie dodatkowego rozliczenia kosztów dostawy ciepła (nowelizacja ustawy o szczególnych rozwiązaniach w zakresie niektórych źródeł ciepła w związku z sytuacją na rynku paliw, z 8 lutego 2023 r.).

Rzecznik przedstawił podejmowane w tym obszarze działania. Omówione zostało m.in. wystąpienie do Minister Klimatu i Środowiska wystosowane w reakcji na apel spółdzielców, w którym Rzecznik wzywał do zapewnienia równej ochrony obywateli przed kryzysem energetycznym, a także odpowiedź resortu. Zapewnił, że omawiana problematyka jest przez niego na bieżąco monitorowana i z pewnością będzie on podejmował

dalsze działania. Z tej perspektywy bardzo pomocne są wszystkie informacje przedstawiceli samorządu spółdzielczego na temat praktycznych skutków wprowadzanych regulacji. Rzecznik dokona także analizy konstytucyjności kwestionowanych regulacji i jeżeli stwierdzi podstawy do skierowania w tym zakresie wniosku do Trybunału Konstytucyjnego, to podejmie także i takie działania.

Krzysztof Michałowski (bip.brpo.gov.pl)

Kalendarium:

- ✓ **31 marca - 1 kwietnia** - Posiedzenie Komitetu Wykonawczego ICAO połączone z konferencją na temat zrównoważonego rolnictwa i zmian klimatycznych.
- ✓ **1-2 kwietnia** - XX Jarmark Wielkanocny w Muzeum Narodowym Rolnictwa i Przemysłu Rolno-Spożywczego w Szreniawie.
- ✓ **4 kwietnia** - szkolenie „Przygotowanie do walnego zgromadzenia w spółdzielniach w 2023 r. - jak przeprowadzić WZ, aby nie było podstaw do zaskarżenia jego uchwał?” Organizator: Krajowa Rada Spółdzielcza.
- ✓ **5 kwietnia** - posiedzenie Krajowego Komitetu Ekonomii Społecznej.
- ✓ **14 kwietnia** - posiedzenie Rady Cooperatives Europe.
- ✓ **25 kwietnia** - szkolenie „Przygotowanie do walnego zgromadzenia w spółdzielniach w 2023 r. (powtórzenie).”

Ze smutkiem żegnamy naszego wieloletniego Kolegę

Józefa Kurcina

*Prezesa Zarządu Spółdzielni Mieszkaniowej „Jadwiżyn” w Pile,
Wiceprzewodniczącego Rady Nadzorczej
Związku Rewizyjnego Spółdzielni Mieszkaniowych RP.*

Na zawsze pozostanie w naszych sercach i pamięci.

Rodzinie i Bliskim

składamy wyrazy głębokiego współczucia.

*Rada Nadzorcza, Zarząd i pracownicy
Związku Rewizyjnego Spółdzielni Mieszkaniowych RP*

KADRY

**Nowy Minister
Rolnictwa
i Rozwoju Wsi**

W dniu 5 kwietnia br. rezygnację ze stanowiska Wicepremiera Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi złożył Henryk Kowalczyk i już następnego dnia (6 kwietnia br.) Prezydent RP Andrzej Duda powołał na tę funkcję posła Roberta Telusa (PiS) przewodniczącego Sejmowej Komisji Rolnictwa i Rozwoju Wsi oraz przewodniczącego podkomisji stałej ds. monitoringu Wspólnej Polityki Rolnej Unii Europejskiej. Robert Telus jest inżynierem środowiska, absolwentem Wydziału Inżynierii Sanitarnej i Wodnej Politechniki Krakowskiej. Na codzień prowadzi ekologiczne gospodarstwo rolne w w Ostrowie k. Opoczna (woj. łódzkie). Ma za sobą również doświadczenie w instytucjach samorządowych: w latach 1999-2007 kierował Przedsiębiorstwem Gospodarki Komunalnej w Opocznie, następnie był dyrektorem Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Łodzi. □

Plakaty w sklepach spółdzielni spóżywców

KZRSS „Społem” dziękuje politykom

Krajowy Związek Rewizyjny Spółdzielni Spóżywców „Społem” postanowił w szczególny sposób podziękować parlamentarzystom, dzięki którym spółdzielcze piekarnie zostały objęte tarczą gazową.

Plakaty ze zdjęciami pięciu polityków: posła PiS i ministra w Kancelarii Premiera **Łukasza Schreiber**a, wicemarszałka Sejmu **Piotra Zgorzelskiego** z PSL, senatorów niezrzeszonych **Krzysztofa Kwiatkowskiego** i **Stanisława Gawłowskiego** oraz posłanki Polski 2050 **Pauliny Hennig-Kłosa** pojawiły się w witrynach sklepów i piekarni „Społem” na terenie okręgów wyborczych w.w. parlamentarzystów. - W imieniu ponad 200 piekarni w całej Polsce chcieliśmy w ten sposób podziękować wszystkim posłom i senatorom, którzy zagłosowali za poprawką dotyczącą tarczy gazowej - mówi prezes Zarządu KZRSS „Społem” **Ryszard Jaśkowski**. - Dzięki temu chleb nie będzie kosztował 12 zł a „Społem” będzie dalej mogło piec tradycyjne pieczywo dla Polaków. Jestem tym bardziej wdzięczny, że w sprawie poprawki doszło do porozumienia ponad podziałami, powstała swoista ponadpartyjna koalicja „Za chlebem”, na rzecz której zaangażowali się przedstawiciele różnych stron sceny politycznej. □

Współpraca z Polską Organizacją Turystyczną

„Gromada” w centrum wydarzeń

Ogólnokrajowa Spółdzielnia Turystyczna „Gromada” podpisała porozumienie o współpracy z Polską Organizacją Turystyczną - agendą rządową, której celem jest promocja Polski jako kraju atrakcyjnego turystycznie. Od nawiązania formalnej współpracy z „Gromadą”, jako najstarszą polską

firmą hotelarsko-turystyczną, POT rozpoczęło działania włączające duże firmy hotelarskie z polskim kapitałem w promocję programów rządowych w zakresie turystyki.

Porozumienie uroczyście podpisane 30 marca w siedzibie POT zakłada wzajemną współpracę przy organizowaniu przedsięwzięć, których efektem ma być zwiększenie zainteresowania turystów krajowych i zagranicznych polską turystyką oraz usługami hotelarskimi świadczonymi na terenie Polski. Będzie to m.in. wspólna organizacja konferencji i warsztatów mających na celu wsparcie dla branży hotelarskiej (która stała się jedną z najbardziej poszkodowanych w wyniku pandemii koronawirusa) organizacja wydarzeń promocyjnych w kraju i zagranicą podczas narodowych wystaw, targów, festiwali itp., promocja turystyki kulinarnej i zdrowotnej, dystrybucja materiałów reklamowych na targach i im-

Sygnatariusze porozumienia, od lewej: Prezes Polskiej Organizacji Turystycznej Rafal Szymtke i Prezes Zarządu OST „Gromada” Krzysztof Moczulski.

prezach, wspólne projekty wydawnicze i konferencyjne poświęcone turystyce i hotelarstwu, promocja na stronach internetowych i w mediach społecznościowych.

Obiekty hotelowe „Gromady” znajdują się na narodowym portalu POT jako rekomendowane dla osób odwiedzających Polskę.

- Podpisanie formalnego porozumienia daje nam dostęp do rządowych inicjatyw w zakresie turystyki i możliwość ich współtworzenia i realizowania - mówi **Michał Kolankiewicz**, Dyrektor Biura Operacyjnego, Marketingu i Wsparcia Sprzedaży OST „Gromada”. - Współpracując z regionalnymi izbami turystyki i hotelarstwa nie mieliśmy dotąd dostępu do informacji „z pierwszej ręki”. A trzeba podkreślić, że bieżący sezon - który będzie pierwszym po pandemii okresem pełnej działalności naszej branży - zapowiada się bardzo ciekawie. POT chce zachęcić gości zagranicznych do odwiedzania Polski i my, dzięki podpisanemu porozumieniu, będziemy brać w tym udział, goszcząc w naszych obiektach m.in. dziennikarzy w ramach oficjalnych *study tour* i *study press*. W czerwcu w Krakowie odbędą się III Igrzyska Europejskie uważane za największe wydarzenie sportowe świata w 2023 roku z udziałem ok. 7 tysięcy sportowców z 48 krajów i licznych gości. Będziemy wraz z POT współtworzyć bazę noclegową dla obsługi wszystkich tych wydarzeń, a przy okazji promować własną markę OST „Gromada” oraz spółdzielczość, której jesteśmy wierni od 85 lat. □

Rozmowa z szefową fińskiej organizacji spółdzielczości spożywców S Group

Zasady spółdzielcze są dziś jeszcze silniejsze

W marcowym wydaniu „Tęczy Polskiej” pisaliśmy o wizycie prezydium europejskiej organizacji spółdzielczości spożywców EuroCOOP, które odwiedziło Warszawę w związku z przyjęciem w poczet członków tej organizacji KZRSS „Spotem”. Mieliśmy wówczas okazję porozmawiać m.in. z wiceprezydent EuroCOOP Marjaane Saarikoski, prezeską fińskiej organizacji spółdzielni spożywców S Group.

■ **Czy mogłaby Pani w skrócie przedstawić działalność S Group? Jaki jest potencjał tej organizacji, czym się zajmuje i ilu członków zrzesza?**

- Jesteśmy fińskim zrzeszeniem spółdzielni z sektora handlu detalicznego i usług. Grupę tworzy 19 niezależnych regionalnych spółdzielni konsumenckich, 6 spółdzielni lokalnych oraz SOK - centrala będąca własnością spółdzielni. Nasza sieć posiada ponad 1900 punktów sprzedaży i obejmuje całą Finlandię z silnym ukierunkowaniem regionalnym. Łącznie spółdzielnie konsumenckie zrzeszają w naszym kraju 2,5 miliona członków. S Group oferuje usługi w zakresie handlu detalicznego w supermarketach, domach towarowych i sklepach specjalistycznych, prowadzi także sklepy na stacjach benzynowych i zajmuje się sprzedażą paliw. Niektóre z naszych spółdzielni mają salony samochodowe i punkty rolnicze. Działamy też w branży turystycznej i hotelarskiej oraz handlujemy sprzętem komputerowym. Wszystkim naszym członkom zapewniamy kompleksową obsługę bankową za pośrednictwem S-Banku.

Korporacja SOK, będąca centralą i grupą zakupową dla Grupy, zapewnia spółdzielniom usługi eksperckie i pomocnicze. To tu tworzone są strategie działania S Group i wytyczane kierunki rozwoju różnych sieci. Korporacja składa się z SOK i jej spółek zależnych. Oprócz krajowych spółek zależnych, SOK zajmuje się handlem oraz biznesem turystycznym i hotelarskim na terenie Estonii. Działalność ta uzupełnia naszą ofertę w Finlandii, a fińscy członkowie odnoszą korzyści z prowadzenia biznesu w sąsiednim kraju m.in. w postaci większych zamówień i niższych cen.

■ **Niedawno minął rok od agresji Rosji na Ukrainę. Jak tocząca się wojna wpłynęła na waszą działalność?**

- Do chwili wybuchu wojny SOK prowadziła w Rosji 16 supermarketów pod marką PRISMA oraz 3 hotele - wszystkie na terenie St. Petersburga. Już 4 mar-

ca 2022 r. ogłoszona została decyzja o wyjściu z rynku rosyjskiego i niemal natychmiast rozpoczęto proces ewakuacji, biorąc pod uwagę lokalne przepisy oraz prawa zatrudnionych osób. 31 marca wszystkie supermarkety PRISMA zostały zamknięte, a zależna od SOK spółka prowadząca handel na terenie St. Petersburga została sprzedana rosyjskiej grupie X5. Od tej chwili nowy właściciel przejął obowiązki związane z najmem sklepów i utrzymaniem personelu, a SOK dopilnował, by cały ten proces odbył się w zgodzie z obowiązującymi przepisami dotyczącymi sankcji unijnych. Analogicznie stało się w przypadku naszych Sokos Hostels - z dniem 30 czerwca 2022 r. ich własność przeszła na parę rosyjskich przedsiębiorców Aleksandra Jermakova i Jurija Szumakova. Oczywiście, przy każdej z tych transakcji zastrzeżono, że nowi nabywcy nie mają prawa do posługiwania się znakami towarowymi należącymi do S Group.

■ **W Polsce obecna sytuacja gospodarcza i polityczna poskutkowała dużym wzrostem cen. Czy w Finlandii także zmienił się koszyk zakupowy?**

- Zachowania klientów uległy zmianie ze względu na wysoką inflację i rosnące ceny, które wpływają na koszty utrzymania również i w Finlandii. Wielkość koszyka zakupowego nie uległa zmianie, ale nacisk kładziony jest teraz na tańsze produkty, marki własne oraz produkty krajowe. Cena stała się najważniejszym kryterium. Z drugiej jednak strony niektórzy wciąż wolą dokonać najłatwiejszego wyboru i kupują gotowe dania, sprzedaje się też zdrowa żywność. Ceny wzrosły również w sklepach spółdzielczych, ale poprawiliśmy swoją efektywność operacyjną aby niechronne podwyżki utrzymać na rozsądnym poziomie. Dzisiaj, podczas tych gospodarczych zawirowań, zasady spółdzielcze i podstawowa misja spółdzielczego modelu biznesowego są być może jeszcze silniejsze. Nasza dewiza to „Codziennie niska cena”, a program członkowski zapewnia korzyści członkom spółdzielni.

■ **Jakie działania podejmujecie aby ograniczyć skutki kryzysu?**

- Realizujemy misję S Group poprzez program „Razem stworzymy lepsze miejsce do życia” oparty na promocji celów zrównoważonego rozwoju ONZ oraz wytycznych ONZ dotyczących prowadzenia biznesu i praw człowieka. Zawiera on zarówno cele długoterminowe, jak i krótkoterminowe. Jednym z kluczowych elementów programu jest wykorzystanie różnych źródeł energii i jej oszczędność - co jest zrozumiałe, gdyż S Group posiada ponad 1900 placówek. Bez wcześniejszych i bieżących inwestycji w efektywność energetyczną moglibyśmy mieć trudniejszą sytuację teraz, gdy koszty energii są tak wysokie. Podejmowane działania to: odnawianie urządzeń chłodniczych, optymalizacja oświetlenia, wykorzystanie ciepła odpadowego oraz promowania, a także inwestowanie w produkcję energii odnawialnej za pomocą np. paneli słonecznych lub elektrowni wiatrowych.

■ **Jest Pani członkinią Międzynarodowego Związku Spółdzielczego. Jak organizacja ta zareagowała na atak Rosji na Ukrainę? Jakie działania zostały podjęte?**

- Jak stwierdził Prezydent MZS Ariel Guarco w dniu 14 marca 2022 r. spółdzielczość jest ruchem *intensywnej współpracy, wspólnego zrozumienia i wzajemnego szacunku*, a współpraca ta opiera się na *stabilnej społeczności międzynarodowej, opiera się na regulach i zasadach, których nie należy podważać*. Dlatego potępiamy użycie siły zbrojnej przeciwko jakiegokolwiek ludności cywilnej, wzywamy społeczność międzynarodową do zaprowadzenia pokoju i opowiadania się za rozwiązaniami dyplomatycznymi, które zapobiegą cierpieniom milionów niewinnych ludzi.

MZS wyraził zaniepokojenie wojną na Ukrainie oraz solidarność ze wszystkimi, których ona dotknęła, bez względu na to, gdzie mieszkają, zachęcał także spółdzielnie na całym świecie do oferowania pomocy i wsparcia. Wiele krajów europejskich było w stanie wesprzeć ukraińskich uchodźców, oferując im pomoc w potrzebie oraz miejsce do życia i pracy nawet z dala od domu i bliskich. Trzeba dalej pomagać, gdyż Ukraińcy wciąż potrzebują naszego wsparcia.

■ **Dziękuję za rozmowę**

rozmawiała
Klementyna Zygarowska

Postulaty środowiska spółdzielni inwalidów

Krajowy Związek Rewizyjny Spółdzielni Inwalidów i Spółdzielni Niewidomych z uwagi na coraz trudniejsze warunki funkcjonowania tej branży zwrócił się do Krajowej Rady Spółdzielczej z prośbą o wsparcie dążeń środowiska spółdzielczości inwalidów do przywrócenia im należnych przywilejów podatkowych i gospodarczych, z uwagi na ich szczególną rolę dla rehabilitacji osób niepełnosprawnych.

Pismo w tej sprawie skierowanie zostało do Zarządu KRS w dniu 13 marca br. Prezes Zarządu KZRSlISN **Hubert Pora** przypomina w nim, że w 1989 r. spółdzielnie inwalidów zatrudniały ponad 200 tys. osób niepełnosprawnych czyli mniej więcej tyle, ile obecnie jest zatrudnionych we wszystkich zakładach pracy chronionej otrzymujących pomoc z PFRON. Z 450 spółdzielni inwalidów dziś działa ok. 150, przy czym żadna z nich nie powstała w XXI wieku.

Nadrzędnym celem spółdzielni inwalidów nigdy nie było osiągnięcie zysku, ale było nim zapewnienie pracy i rehabilitacja osób niepełnosprawnych. Dla realizacji tych zadań statutowych organy władzy państwowej oraz administracja rządowa i samorządowa udzielały tej branży pomocy m.in. w formie zwolnień i ulg. Jednakże w obecnym stanie prawnym spółdzielnie te nie korzystają już z żadnego dodatkowego wsparcia poza tym, które jest dostępne dla pozostałych uczestników rynku. Nawet w okresie pandemii spółdzielcze ZPCh nie otrzymały żadnej dedykowanej formy pomocy.

Łączenie celów ekonomicznych z realizowaną misją rehabilitacji zawodowej, społecznej i medycznej w istniejących jeszcze spółdzielniach inwalidów i spółdzielniach niewidomych, wymaga przywrócenia im szczególnego statusu gwarantującego dodatkowe instrumenty wsparcia - podkreśla Hubert Pora. - Ramy prawne naszej działalności określa Ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnieniu osób niepełnosprawnych. W ciągu ostatnich 25 lat została ona poddana prawie 100 nowelizacjom. Spółdzielnie inwalidów najościwiej odczuły regulacje chroniące konkurencyjność, które jednocześnie zlikwidowały ostatnie przywileje dla spółdzielczości.

Dzisiejsza ustawa o rehabilitacji całkowicie zrównuje przedsiębiorstwa nastawione na zysk ze spółdzielni inwalidów. Postulowana w gospodarce rynkowej równość sektorów dsiesiątkuje dziś spółdzielnie inwalidów i w praktyce

stała się „równością nierównych”. Dofinansowanie z środków PFRON (SODiR - System obsługi dofinansowań i refundacji) przysługuje w tej samej wysokości spółdzielniom zatrudniającym 80 proc. niepełnosprawnej załogi w warunkach zakładu pracy chronionej, co przedsiębiorcom z tzw. otwartego rynku pracy, na których nie ciąży żadne dodatkowe wymogi dotyczące zatrudnienia osób niepełnosprawnych. Postulaty Związku dotyczą więc przywrócenia spółdzielniom inwalidów należnych im przywilejów podatkowych i gospodarczych uzasadnionych ich szczególną rolą dla rehabilitacji osób niepełnosprawnych.

- Chociaż przepisy dotyczące pomocy publicznej, zasadniczo nie powinny różnicować podmiotów ze względu na formę prowadzonej działalności, to jednak w większości ustaw dotyczących polityki społecznej znajdują się odrębne regulacje dotyczące spółdzielni socjalnych. 150 spółdzielni inwalidów nie stanowią istotnego zagrożenia dla konkurencyjności przedsiębiorstw, a korzyści społeczne w pełni uzasadniają przyznanie im dodatkowej pomocy - podkreśla Hubert Pora.

Związek zgłosił następujące postulaty dotyczące zagwarantowania wszystkim spółdzielniom inwalidów przywilejów podatkowych i gospodarczych w „Ustawie o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych”:

- 1. Prawo zatrzymania podatku od nieruchomości** bez konieczności osiągnięcia wskaźnika zatrudnienia schorzeń specjalnych. Środki przekazywane są następnie na ZFRON (Zakładowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych).
- 2. Prawo do objęcia dofinansowaniem SODiR wszystkich pracowników niepełnosprawnych** w spółdzielniach inwalidów bez względu na uzyskanie prawa do emerytury w przypadku dalszego zatrudnienia.

3. Prawo do otrzymania przez osoby niepełnosprawne poszukujące pracę, **dofinansowania z środków PFRON na wniesienie wkładu również do spółdzielni inwalidów** lub niewidomych (nie tylko do spółdzielni socjalnej).

4. Prawo do **zatrzymania na ZFRON 90 proc. zaliczki podatku dochodowego od osób fizycznych** zatrudnionych w spółdzielni (w miejsce dotychczasowego 60 proc.).

5. Prawo do **udzielania ulg we wpłatach na PFRON przez spółdzielnie inwalidów** (w myśl art. 22 ustawy) bez konieczności spełniania dodatkowych wymogów w zakresie zatrudniania osób ze schorzeniami specjalnymi.

6. Przywrócić prawo **do otrzymywania wyższego dofinansowania SODiR** dla spółdzielni inwalidów niż dla otwartego rynku. Do roku 2012 różnica w dofinansowaniu wynosiła 30 proc.

7. Przyznać **nowe źródło finansowania przychodni lekarskich i rehabilitacyjnych** prowadzonych fakultatywnie przez spółdzielnie inwalidów. Obecna pomoc na ZFRON nie pozwala na utrzymanie przychodni bez konieczności rezygnacji z pozostałych form pomocy dla osób niepełnosprawnych.

8. **Zlikwidować niewspółmiernie wysokie kary za nieterminowe opłacenie kosztów płacy innych niż wynagrodzenie netto**. Obecnie sankcją jest konieczność zwrotu całego przyznanego dofinansowania, mimo zrealizowania zasadniczego celu, jakim jest zatrudnienie osób niepełnosprawnych. Kłopoty z płynnością i opłacenie ZUS z opóźnieniem, karane jest, więc podwójnie, nie tylko odsetkami, ale również koniecznością zwrotu SODiR.

9. W Ustawie o ekonomii społecznej zastosować rozwiązania i przywileje dla spółdzielni inwalidów **takie, jakie otrzymały spółdzielnie socjalne**.

Zgromadzenie Ogólne KRS uchwałą nr 15/2023 z dnia 24 marca 2023 poparło postulaty KZRSlISN dotyczące przywrócenia spółdzielniom inwalidów przywilejów podatkowych i gospodarczych uzasadnionych ich szczególną rolą dla rehabilitacji osób niepełnosprawnych. □

Spółdzielnia „Orpel” nie ma długich tradycji. Powstała w 1990 r. gdy dla zakładów łączących pracę z rehabilitacją osób niepełnosprawnych zaczynał się okres poważnych trudności z konkurencją na wolnym rynku. Do lat 90. na rzecz spółdzielni inwalidów pracowała cała branżowa struktura organizacyjna, m.in. Ośrodek Rozwoju Przemysłu Lekkiego przy Centralnym Związku Spółdzielni Inwalidów. Świadczył usługi projektowe, przygotowywał modele wyrobów i prowadził szkolenia wdrażające do ich produkcji, gdyż większość spółdzielni inwalidów nie miała takich kompetencji. Gdy „specustawa” z 1990 r. zlikwidowała Centralny Związek i zachwiała wypracowanym przez dekady systemem, grupa technologów łódzkiego Ośrodka postanowiła założyć własną spółdzielnię i w ten sposób ratować choć część dorobku.

- Chcieliśmy kontynuować działalność na rzecz niepełnosprawnych, na których bardzo niekorzystnie odbyło się włączenie spółdzielni inwalidów w obręb przedsiębiorstw kierujących się celami biznesowymi - mówi inż. Ryszard Płusa jeden ze współzałożycieli Spółdzielni „Orpel” a od 2000 roku Prezes Zarządu. - Zaczęliśmy wraz z grupą kilkunastu pracowników od szycia rękawic roboczych. Kiedy weszła w życie ustawa z dnia 9 maja 1991 r. o zatrudnianiu i rehabilitacji zawodowej osób niepełnosprawnych uzyskaliśmy status Zakładu Pracy Chronionej. A ponieważ ówczesny prezes, Stanisław Roguś, chciał zdziałać jeszcze więcej, zlecił mi zorganizowanie przy spółdzielni Warsztatów Terapii Zajęciowej.

Pracownia ceramiczna WTZ „Orpel” jest jedyną tego rodzaju placówką terapeutyczną w Łodzi. Pod okiem instruktora Łukasza Cieślaka tworzy Remigiusz Rutkowski. (fot. KZ)

Uczestnicy WTZ Spółdzielni „Orpel” podczas przedstawienia Projektu Współgłowy - Chööör i Kwintet Marcela Balińskiego na 43. Przeglądzie Piosenki Aktorskiej we Wrocławiu.

Spółdzielczy Warsztat Terapii Zajęciowej

Pod opieką Spółdzielni „Orpel”

Spółdzielnia Usług Techniczno-Handlowych i Wdrożeń „Orpel” w Łodzi jest nie tylko Zakładem Pracy Chronionej dla ponad 20 niepełnosprawnych pracowników. Prowadzi Warsztat Terapii Zajęciowej, w którym 30 osób z niepełnosprawnością intelektualną pod okiem instruktorów doskonalą swoje umiejętności społecznego i zawodowego funkcjonowania oraz rozwijają zdolności twórcze. W marcu br. podopieczni WTZ wystąpili na wrocławskim 43. Przeglądzie Piosenki Aktorskiej budząc zachwyt publiczności i owacje na stojąco.

Uczestnicy warsztatu w pracowni haftu: Łukasz Błażewicz, Agnieszka Kijo, Rafał Bielecki, Tomasz Wasiak (fot. KZ)

Czym jest WTZ?

Art 23 ustawy z 1991 roku określał, że Zakłady Pracy Chronionej mogą tworzyć warsztaty dla osób niepełnosprawnych całkowicie niezdolnych do pracy zarobkowej, dla których terapia zajęciowa jest formą rehabilitacji społecznej. Była to więc działalność nakierowana wyłącznie na pomoc niepełnosprawnym i nie miała na celu przystosowania ich do wykonywania zawodu. Informacje o takich osobach nie było trudno znaleźć, gdyż dysponowały nimi wszystkie publiczne ośrodki zdrowia i pomocy społecznej. - Rekrutując do warsztatu objeżdżaliśmy prywatne mieszkania, patrząc na niewyobrażalne nieszczęścia i choroby. Z 50 rodzin, które odwiedziliśmy wybranych zostało 17 niepełnosprawnych, których stan zdrowia

pozwał na udział w zajęciach - wspomina Ryszard Płusa. - W 1995 r. w ówczesnej siedzibie Spółdzielni przy ul. Gdańskiej w Łodzi uruchomiony został warsztat, którego organizacją zajmował się „Orpel”, a finansowanie zapewniał PFRON. W ciągu kolejnych lat nastąpiły istotne zmiany zarówno w Spółdzielni, jak i w prawodawstwie. W 1997 r. weszła w życie Ustawa. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych - akt prawny stanowiący do dziś podstawy działalności systemu w Polsce. Rehabilitację społeczną uznano jednak za

Mariusz Kondraciuk, kierownik Warsztatu Terapii Zajęciowej Spółdzielni „Orpel” w pracowni kinezyterapii (fot. KZ)

zbyt drogą, a celem WTZ stało się przygotowanie uczestników do podjęcia pracy zarobkowej. Podopieczni warsztatów co trzy lata zaczęli być poddawani ocenie pod kątem możliwości funkcjonowania na rynku pracy chronionej. Ale szybko okazało się, że osoby z umiarkowanym i znacznym stopniem niepełnosprawności nie są poszukiwanymi pracownikami nawet przez ZPCh.

„Orpel” - Spółdzielnia i WTZ

W 1995 r. Spółdzielnia zmuszona była wyprowadzić się ze swojej siedziby. Nabyła więc od syndyka likwidowanych Zakładów Wyrobów Galanteryjnych „Wagmet” dawny budynek socjalny o powierzchni 1700 m² na przedmieściach Łodzi. Tam przeniósła swoje biura, produkcję oraz WTZ. Dziś pracuje tu 40 osób, z czego 60 proc. stanowią niepełnosprawni. Spółdzielnia wciąż szyje specjalistyczną odzież ochronną, prowadzi hurtownię BHP, a uzupełnieniem działalności na rzecz niepełnosprawnych jest Warsztat Terapii Zajęciowej - jedna z 4 tego typu placówek w kraju prowadzona przez Zakład Pracy Chronionej (z *Raportu z badania warsztatów terapii zajęciowej* w 2021 r. wynika, że na 340 WTZ działających w kraju 247 jest prowadzonych przez organizacje pozarządowe).

Warsztat jest autonomiczną jednostką Spółdzielni, podlegającą jej Zarządowi i uwzględnianą w bilansie. Jednak - zgodnie z ustawą - jego finansowaniem zajmuje się PFRON za pośrednictwem MOPS Łódź. W warsztacie uczestniczy 30 osób z różnym stopniem niepełnosprawności intelektualnej lub schorzeniami psychicznymi, a opiekę nad nimi sprawuje 11 terapeutów pod kierownictwem **Mariusza Kondraciuka**. Warsztat zajmuje 400 m² na piętrze budynku Spółdzielni i prowadzi kilka pracowni: ceramiki (posiada własne piece do wypału gliny, co jest rzadkością wśród tego typu instytucji), fotografii, poligrafii, komputerową, plastyczną, haftu i szycia, gospodarstwa domowego, dyspo-

Kadra instruktorska Warsztatu Terapii Zajęciowej Spółdzielni „Orpel” (fot. KZ)

nuje także salą do zajęć z kinezyterapii i muzykoterapii. Uczestnicy skierowani na terapię zajęciową spędzają tu 7 godzin dziennie od poniedziałku do piątku. Ci, którzy nie są w stanie dojechać na zajęcia o własnych siłach, dowożeni są sześcioosobowym busikiem, którego zakup został w części sfinansowany przez Spółdzielnię.

Zajęcia warsztatowe nakierowane są na rozwijanie rozmaitych zdolności ale i na wzajemne przebywanie ze sobą i działania w grupie. Każdy uczestnik wymaga indywidualnego podejścia i rozeznania, które z jego naturalnych talentów będą pomagać w lepszym społecznym i zawodowym funkcjonowaniu i budowaniu poczucia własnej wartości. W pracowni gospodarstwa domowego uczą się czynności życia codziennego: przygotowania posiłków, sprzątnięcia itp. - W domach nie mają takich warunków, gdyż rodzice zazwyczaj nie są w stanie wciąż nadzorować i korygować ich poczynania - mówi terapeutka **Danuta Kondraciuk** - Naukę tych złożonych czynności dzielimy na etapy czekając, aż wytworzą się schematy funkcjonalne. Dzięki temu niektórzy nasi podopieczni umieją przygotować proste ciasto, naleśniki czy zupę, ale także liczą i rozróżniają banknoty.

W innych pracowniach z powodzeniem praktykuje się arteterapię, a więc leczenie poprzez kontakt ze sztuką. Instruktorzy zachęcają do bardzo różnych technik - od

haftu perełkowego, poprzez grawerowanie i malowanie szkła po pracę z gliną. O tym, jak zdolni są uczestnicy warsztatu świadczą ich prace, chętnie nabywane przez klientów m.in. podczas kiermaszów świątecznych. Przepisy zabraniają jednak warsztatom - jako instytucjom o charakterze niezarobkowym - swobodnej sprzedaży swoich dzieł. Przychody z kiermaszy i aukcji muszą być przeznaczone na pokrycie wydatków związanych z integracją społeczną uczestników.

Potencjał artystyczny osób niepełnosprawnych dostrzegł m.in. łódzki animator kultury, muzyk i kompozytor **Marcel Baliński**. W 2020 roku rozpoczął spotkania z wychowankami warsztatu, którzy uczestniczyli w zajęciach ze śpiewu. W efekcie powstał zespół złożony z niepełnosprawnych i profesjonalnych muzyków jazzowych, który projektem o nazwie *Współgłosy* podbił widownię tegorocznego 43. Przeglądu Piosenki Aktorskiej we Wrocławiu. Sukces przedstawienia przerosł wszelkie oczekiwania, a podopieczni „Orpeli” jeszcze po wielu tygodniach mówili o wyjeździe do Wrocławia, występie i zainteresowaniu mediów jako o najlepszym momencie w życiu. Obecnie podejmują kolejne wyzwanie i przygotowują się tym do krakowskiego *Fesitwalu Filmowego Osób z Niepełnosprawnościami*.

- Terapia prowadzona w warsztatach jest długoterminowa - podkreśla Mariusz Kondraciuk. - Ustawodawca przewidział trzyletni okres opieki WTZ nad jedną osobą, po czym zobowiązał nas do wydania opinii o jej zdolności do wyjścia na rynek pracy. Oczywiście, takie przypadki się zdarzają. Za mojej kadencji w warsztatach „Orpeli” zatrudnienie na zewnątrz znalazło 13 osób (średnio jedna osoba w roku), a jedna z naszych podopiecznych została pracownicą Spółdzielni. Ale nie wszyscy są do tego zdolni. Nieraz choroba się nasila, a upośledzenia sprzężone - rozwojowe i fizyczne - eliminują takie osoby z normalnego życia. Pozostaje mieć nadzieję, że system opieki nad osobami niepełnosprawnymi w Polsce będzie ewoluował w dobrym kierunku.

Klementyna Zygarowska

Uczestnicy warsztatu ze swoimi pracami i podczas pracy: Wiktor Swaczyna, Agnieszka Kijo, Maciek Rybowski, Maciek Chojnacki (fot. KZT)

Klub Prezesa i Głównego Księgowego w Krakowie

O Fairtrade i zdrowym żywności

W dniu 31 marca br. w Spółdzielczym Centrum Szkoleniowo - Konferencyjnym ZLSP „Optima” przy ul. Malborskiej 65 w Krakowie odbyło się przedsięwzięte spotkanie Klubu Prezesa i Głównego Księgowego. Uczestniczyli w nim przedstawiciele spółdzielni różnych branż, podmiotów ekonomii społecznej, środowiska akademickiego i spółdzielczości uczniowskiej, a także przedsiębiorcy.

Po powitaniu gości Prezes Zarządu ZLSP **Janusz Paszkowski** omówił najważniejsze sprawy związane z ruchem spółdzielczym w Polsce i na świecie oraz ostatnie działania Związku. Następnie Dyrektor Delegatury Regionalnej **Anna Bulka** poinformowała o przygotowaniach do VII Kongresu Spółdzielczości, który po długiej przerwie odbędzie się w dniach 7-8 grudnia 2023 r. w Warszawie z udziałem 600 delegatów. Następnie głos przekazano gościom spotkania, przedstawicielom Fundacji Koalicja Sprawiedliwego Handlu - Fairtrade Polska. **Tomasz Makowski** wystąpił z prezentacją „Co powinniśmy wiedzieć na temat sprawiedliwego handlu? Sposoby wsparcia sprzedaży produktów Fairtrade”.

Na początku wyjaśniono, czym w ogóle jest Fairtrade? Jest to jeden z systemów certyfikacji Sprawiedliwego Handlu, który ma za zadanie zmienić sytuację producentów rolnych w krajach Ameryki Łacińskiej, Afryki, Azji Południowo-Wschodniej oraz Oceanii. Są to przede wszystkim bardzo mali producenci z trudnym radzący sobie na obecnym glo-

balnym rynku. Zmiana ta ma dotyczyć trzech standardów:

- ekonomicznego (określenie minimalnej płacy za wykonywaną pracę),
- socjalnego (poprawa warunków pracy, zakaz pracy dzieci, wyrównanie nierówności płci),
- ekologicznego (certyfikowanie produktów znakiem handlowym Fairtrade i/ lub ekologicznym).

System Fairtrade to kontrola łańcucha dostaw i wytwórców pod względem warunków pracy. Wybierając towary ze znakiem Fairtrade otrzymujemy gwarancję, że zostały one wyprodukowane w sposób etyczny gdyż są one sprawdzane na każdym etapie procesu „od pola do stołu”.

Produkty oznaczone znakiem Fairtrade można znaleźć w niemal każdej dużej sieci marketów. Są to głównie wyroby czekoladowe i kawa, ale również lody, a nawet bawełna. Uczestnicy Klubu mieli także okazję spróbować kawy oznaczonej logo Fairtrade.

Następnie zaprezentował się Spółdzielczy Instytut Energetyki i Biotechnologii „Królewskie Ogrody” powstały stosunkowo niedawno, bo w styczniu 2020 r. Zrzesza on osoby propagujące technologie oparte na naturze. Kieruje się zasadą, że środowisko zewnętrzne wpływa na pożywienie, a to z kolei wpływa na ludzkie ciało - dlatego też produkty żywnościowe mają być składową komponentów środowiska naturalnego (powietrza, wody i gleby). Spółdzielnia skupia się na ekologicznym pozyskiwaniu energii, gospodarowaniu surowcami i odpadami z poszanowaniem natury, a także na wspieraniu procesów produkcji zdrowej żywności. O tej działalności mówili Prezes **Maciej Mac-Włodarczyk** oraz dyrektor delegatury w Krakowie **Radosław Sławomirski**.

Po prezentacjach ponownie głos zabrała Anna Bulka przedstawiając aktualności ze świata regulacji prawnych. Skupiła się przede wszystkim na świadectwach energetycznych budynków, które będą wymagane nie tylko dla nowo zbudowanych domów lub mieszkań, lecz także dla tych zbudowanych już wcześniej. Dodatkowo wymagane będą kontrole ogrzewania i klimatyzacji.

Na zakończenie Prezes Klubu **Zdzisław Zatorski** złożył wszystkim zebranych życzenia z okazji zbliżających się Świąt Wielkanocnych. □

Dyrektor **Andżelika Wardęga** w imieniu minister Anity Czerwińskiej, Pełnomocnika Rządu ds. Ekonomii Społecznej i całego Departamentu Ekonomii Społecznej podziękowała wszystkim członkom za udział w pracach Komitetu i wkład włożony w rozwój ekonomii społecznej. Zapowiedziała również, że zgodnie z zapisami Ustawy o Ekonomii Społecznej nowy komitet zostanie powołany do końca kwietnia. Jego pierwsze spotkanie już w formie stacjonarnej przewidziano na 13 czerwca br.

Następnie przewodniczący KKRES **prof. Bogdan Skrzypczak** dokonał podsumowania prac oraz przedstawił rekomendacje dla KKRES IV kadencji. Podkreślił, że Komitet składał się z 28 osób, którzy reprezentowały różne środowiska i agendy zarówno rządowe jak i samorządowe oraz reprezentujące środowisko es. Komitet tworzył przestrzeń do dialogu. - Byliśmy świadkami historycznego wy-

Krajowy Komitet Rozwoju Ekonomii Społecznej

Podziękowania i rekomendacje

W przedsięwziętej atmosferze w formie wideokonferencji w dniu 5 kwietnia 2023 r. odbyło się ostatnie posiedzenie Krajowego Komitetu Ekonomii Społecznej III Kadencji.

darzenia, gdzie po latach oczekiwań ustawa o ekonomii społecznej została uchwalona - podkreślił. Komitet zajmował się też bieżącymi tematami związanymi z wybuchem wojny i napływem uchodźców z Ukrainy. Do zrobienia zostało jeszcze dużo m.in. należy kontynuować działania w zakresie doprecyzowania strategii rozwoju społecznego, znalezienia źródeł finansowania rozwoju społecznego, edukacji dla ekonomii społecznej oraz tematy związane z usługami społecznymi, zieloną transformacją itd.

Kolejno głos zabrali przewodniczący grup roboczych KKRES **Witold Ekielski** (Grupa ds. Strategicznych), **Zbigniew Hanas** (Grupa ds. prawnych), **Anna Bulka** (Grupa ds. edukacyjnych), **Agnieszka Sowa-Kofta** (Grupa ds. monitorowania) **Katarzyna Loska-Szafrańska** (Grupa ds. akredytacji i standardów OWES).

Na zakończenie Andżelika Wardęga złożyła podziękowania za współpracę i złożyła życzenia świąteczne. □

Żyrardowska Spółdzielnia Mieszkaniowa świętuje 65-lecie.

Jubileuszowe gratulacje

W marcu 1958 r. w sali konferencyjnej Żyrardowskich Zakładach Przemysłu Bawełnianego odbyło się zebranie założycielskie Spółdzielni Mieszkaniowej „Jedność” - poprzedniczki dzisiejszej Żyrardowskiej Spółdzielni Mieszkaniowej. Wraz z rozwojem spółdzielczego budownictwa mieszkaniowego, w ciągu 65 lat stała się ona największym dostawcą mieszkań w rozwijającym się mieście. Z mieszkań tych korzysta dziś niemal 40 proc. lokalnej populacji.

Jubileusz odbył się w Osiedlowym Domu Kultury Żyrardowskiej Spółdzielni Mieszkaniowej, który jest powodem do dumy spółdzielców, gdyż w 1968 roku - kiedy został zbudowany, był pierwszą tego typu placówką na terenie województwa warszawskiego (i trzecią w Polsce). Zaspokaja on potrzeby dużej społeczności mieszkańców Żyrardowskiej SM, liczącej ponad 14 tysięcy osób, zamieszkujących 164 budynki wielorodzinne zgrupowane w ośmiu osiedlach. W skład zasobów Spółdzielni wchodzi również 4 segmenty mieszkalne w zabudowie szeregowej, 2 budynki jednorodzinne, 65 lokali użytkowych, 761 boksów garażowych oraz place zabaw, siłownie plenerowe, tereny zielone i cała infrastruktura towarzysząca. Co więcej, Spółdzielnia wciąż inwestuje. W przeddzień Jubileuszu, w dniu 10 marca br. odbył się odbiór techniczny wielorodzinnego budynku mieszkalnego ŻSM. Spółdzielnia ta w bieżącym roku chce również oddać do użytku kolejny blok z 50 lokalami o statusie mieszkań spółdzielczych lokatorskich.

W jubileuszowej uroczystości uczestniczyli samorządowcy, komendanci jednostek miejskich i powiatowych oraz prezesi spółek PGK i PEC Żyrardów. Licznie stawili się przedstawiciele zarządów spółdzielni mieszkaniowych z regionu, a także wieloletni działacze samorządowi i pracownicy Żyrardowskiej SM. Krajową Radę Spółdzielczą reprezentował **dr Jerzy Jankowski prof. ucz.** jednocześnie stojący na czele Związku

Rewizyjnego Spółdzielni Mieszkaniowych RP, w którym zrzeszona jest ŻSM. Obecny był także jeden z założycieli spółdzielni i członek pierwszej Rady Nadzorczej, **Henryk Naziębło**. Witany brawami i wyrazami szczególnego uznania, przekazał na ręce Zarządu serdeczne życzenia dalszych lat owocnej pracy. Podczas spotkania wspomniano m.in. **Kazimierza Werbickiego** współzałożyciela i członka pierwszego Zarządu Spółdzielni Mieszkaniowej „Jedność”, który już w strukturze Żyrardowskiej SM sprawował funkcję Prezesa Zarządu przez blisko 20 lat. Zastąpił go **Marian Rusinowski**, który dziś z powodzeniem kieruje Spółdzielnią i ma za sobą już ponad 50 lat działalności w jej strukturach (od członka Rady Nadzorczej, poprzez funkcję kierownika bieżącej działalności gospodarczej, członka Zarządu do stanowiska Prezesa Zarządu). Uroczystość była więc okazją do podziękowania mu za życiowy wysiłek, czego wyrazem stało się najwyższe wyróżnienie przyznane przez Krajową Radę Spółdzielczą - statuetka „Lider Spółdzielczości Polskiej”. □

Prezes Marian Rusinowski i wiceprezes Elżbieta Brzycka z jubileuszowym tortem.

Przyznane przez KRS odznaczenia i nagrody wręczone podczas uroczystości:

- **Lider Spółdzielczości Polskiej**
Marian Rusinowski - Prezes Zarządu Żyrardowskiej Spółdzielni Mieszkaniowej.
- **Menadżer Spółdzielca**
Elżbieta Brzycka - Zastępca Prezesa Zarządu ds. ekonomicznych.
Adam Szymonik - Zastępca Prezesa Zarządu ds. techniczno-eksploatacyjnych.
- **Samorządowiec-Spółdzielca**
Barbara Rzczycka - działaczka Rady Osiedla i Rady Nadzorczej, Radna Miasta Żyrardowa, Prezes Towarzystwa Przyjaciół Żyrardowa.
Krystyna Zielińska - Przewodnicząca Rady Nadzorczej ŻSM, działaczka Rady Osiedla.
- **Prymus Spółdzielczości: Danuta Jankowska i Beata Pękacka**
- **Złoty Laur Spółdzielczości**
Bogumiła Szczesniewska - kierownik działalności społeczno-kulturalnej ŻSM
kierownik spółdzielczych klubów osiedlowych
- **Złota Odznaka Spółdzielczość Polska: Agnieszka Korotko, Beata Krzemionka, Irena Mandygrał, Renata Pleban. Małgorzata Skoczylas, Alina Wąsiewicz.**
- **Zastuszony Działacz Ruchu Spółdzielczego: Małgorzata Radziszewska, Agnieszka Wieczorek, Grzegorz Szkolmowski.**

W tym roku Forum Produktowe odbyło się w dniach 3-4 kwietnia. Reprezentacja zarówno z Kas, jak i z firm współpracujących, była wyjątkowo liczna. Pozwoliło to na przeprowadzenie żywych dyskusji, wymiany poglądów na wiele istotnych dla działania Kas tematów. Niezwykle istotnym aspektem spotkania była ponowna deklaracja ciągłej chęci unowocześniania produktów oferowanych przez SKOK-i. Pomimo, iż oferują one szereg nowoczesnych rozwiązań jak np.: płatności kartą w telefonie czy aplikację mobilną, wciąż poszukują możliwości doskonalenia usług. Dużą część spotkania dotyczyła kierunków rozwoju aplikacji mobilnej w celu dynamicznego dostosowywania jej do aktualnych trendów.

SKOK-i, pomimo indywidualnych ofert każdej z Kas, są organizacjami o spójnych cechach i wartościach. Cały sektor SKOK charakteryzuje fokus na potrzebach członków. To właśnie oni budują tę spółdzielczą społeczność. SKOK-i starają się odpowiadać na jak największą ilość ich potrzeb. Sektor nie chce ślepo podążać za wszystkim trendami świata finansów. Jednym z przykładów tego podejścia jest świadomość wartości, jaką dla członków jest możliwość korzystania

Wymiana doświadczeń i pomysłów w sektorze SKOK

Doroczne Forum Produktowe

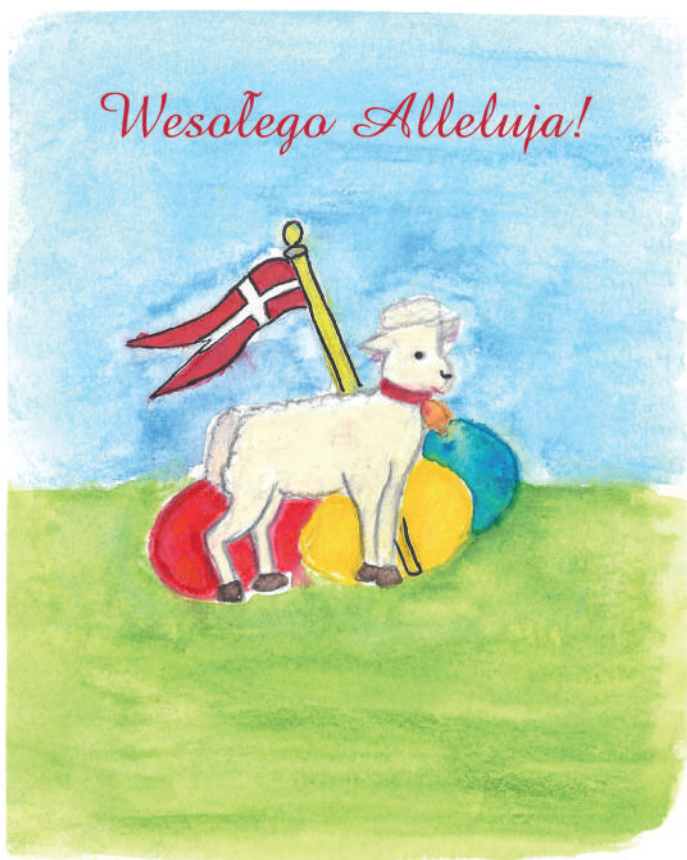
Podstawą spółdzielczości jest więź pomiędzy członkami spółdzielni. Bardzo istotna jest jednak również więź pomiędzy podmiotami ruchu spółdzielczego, w szczególności w obrębie poszczególnych sektorów tego ruchu. Z tego powodu Kasa Krajowa, jako organ zrzeszający wszystkie SKOK-i, organizuje co roku spotkanie pod nazwą Forum Produktowe. Jest to możliwość spotkania się Zarządów Kas i części pracowników ze sobą oraz z przedstawicielami firm współpracujących. Spółdzielczy charakter Kas dodatkowo zachęca do dzielenia się swoimi doświadczeniami, obserwacjami i pomysłami na przyszłość.

z szerokiej sieci placówek stacjonarnych. Duża część instytucji finansowych stara się w jak największym stopniu przenieść klienta do strefy online na każdym etapie potencjalnego kontaktu. SKOK-i oferują wiele świadczeń online, jednak kontakt osobisty pozostaje w ocenie sektora istotnym sposobem komunikacji.

Kasy działają lokalnie i tworzą społeczność. Każdy region naszego kraju jest inny stąd Kasy starają się dostosowywać do miejsca w którym działają. Walne

zgromadzenie członków lub, w większych Kasach, zebranie przedstawicieli decyduje o dalszym kierunku rozwoju swojej SKOK. W SKOK-ach członkowie mają realny wpływ na wprowadzane zmiany.

Tegoroczne Forum Produktowe było też okazją do osobistego złożenia sobie tradycyjnych życzeń wielkanocnych, które Kasa Krajowa w imieniu całego sektora SKOK pragnie przekazać również Państwu. □

Z okazji Świąt Wielkiej Nocy
zyczymy
wiele radości i spokoju,
sukcesów w życiu osobistym, jak i zawodowym
oraz spełnienia najskrytszych marzeń.
Wesołego Alleluja!

KASA KRAJOWA

Kwiecień 2023

Kartka charytatywna Fundacji Hospicyjnej
Przeznacz 1,5% podatku KRS 0000 201 002

Fundacja
Hospicyjna

Grafika świąteczna przygotowana przez Anię lat 10, wolontariuszkę Fundacji Hospicyjnej

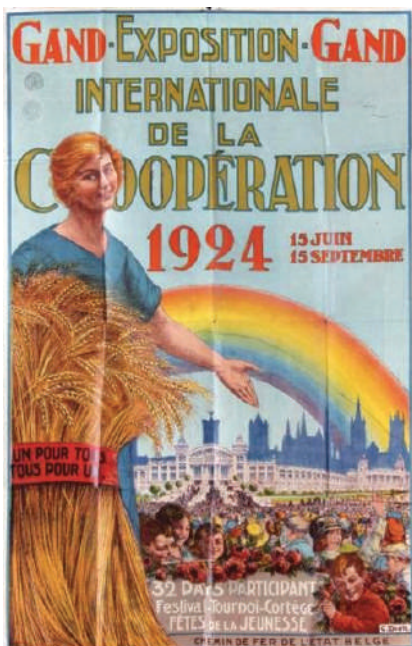
100 lat Międzynarodowego Dnia Spółdzielczości cz. II

Tęczowy sztandar, emblemat i hymn

W tym roku obchodzimy 100-lecie proklamowania przez Międzynarodowy Związek Spółdzielczy Międzynarodowego Dnia Spółdzielczości - święta spółdzielców z całego świata, obchodzonego po raz pierwszy w 1923 roku, a w 1995 roku wpisanego w kalendarz Organizacji Narodów Zjednoczonych. W Polsce Dzień Spółdzielczości świętowany jest od roku 1925, co siedemdziesiąt lat później usankcjonowane zostało specjalną uchwałą sejmową. Z historią Międzynarodowego Dnia Spółdzielczości ściśle związane są dzieje tęczowego sztandaru, który niemal od samego początku towarzyszył świętu jako symbol ruchu spółdzielczego i MZS. W poprzednim numerze „Tęczy Polskiej” pisaliśmy o tym jak doszło do proklamowania tego dnia i jak wyglądały pierwsze obchody święta spółdzielców. Teraz, kontynuując historię dawnych obchodów, przypomnimy też genezę tęczowego sztandaru i innych spółdzielczych symboli.

Spółdzielcze flagi po raz pierwszy publicznie zademonstrowano w 1924 roku w Gandawie podczas XI Kongresu MZS. Udekorowano nimi salę obrad oraz ekspozycje Międzynarodowej Wystawy Spółdzielczej towarzyszącej Kongresowi. Wtedy też mogli zapoznać się z nimi Polacy - delegaci Związku Polskich Stowarzyszeń Spożywców (późniejszego „Społem”) oraz Związku Robotniczych Stowarzyszeń Spółdzielczych uczestniczyli w Kongresie, a obydwie te organizacje wystawiały produkty swoich spółdzielni na Wystawie.

Plakat Międzynarodowej Wystawy Spółdzielczej w Gandawie (15 sierpnia - 15 września 2024 r.) wykorzystujący motyw tęczy jako symbol ruchu spółdzielczego.

Oficjalnie Komitet Wykonawczy zatwierdził ten symbol w 1925 roku. Przyjęta więc została zgłoszona jeszcze w 1894 roku propozycja „tęczowego sztandaru” Charlesa Gide’a. Stał za tym ogromny autorytet pomysłodawcy, jednego ze współtwórców „Szkół z Nîmes”, wielkiego centrum intelektualnego francuskiego ruchu spółdzielczego, „odkrywcy” zapomnianego już nieco Charlesa Fouriera (ten prekursor spółdzielczości przeszło wiek wcześniej odwoływał się do znaku tęczy!), autora koncepcji „pan-kooperatyizmu” i wielu fundamentalnych prac o spółdzielczości, przez 30 lat członka najwyższych władz MZS, który na gruncie swych badań ekonomicznych już w 1895 roku przewidział nieuchronność wybuchu I wojny światowej przed 1915 rokiem...

Barwne paski na płótnie flagi, uszeregowane poziomo zgodnie z naturalnym porządkiem, miały mieć identyczne proporcje, by żaden kolor nie dominował, co mogłoby być kojarzone z flagami konkretnych krajów, ale też podkreślało równość wszystkich barw. Flaga symbolizowała więc jedność w różnorodności i różnorodność w jedności, a także wedle rozmaitych interpretacji, nadzieję, nieśmiertelność, pokój, moc światła, proces oświecenia ludu, postęp, a kształt łuku tęczy - bramę prowadzącą do lepszego świata; nawiązywano też do odwiecznych wierzeń o garncu ze złotem ukrytym pod jednym z końców tęczy, a więc do osiągnięcia dobrobytu dzięki spółdzielczości. W odniesieniu do MZS także - jedność związku przy zachowaniu pluralizmu i różnorodności organizacji członkowskich.

Interpretowano też znaczenie poszczególnych kolorów:

- **Czerwony:** odwaga, męstwo, waleczność
- **Pomarańczowy:** wizje nowych możliwości
- **Żółty:** wyzwania wzniecone przez następny kolor (zieleni)
- **Zielony:** wzrost, dążenie do rozwoju ruchu spółdzielczego, pozyskiwanie nowych członków i upowszechnianie znajomości celów i zasad spółdzielczości;
- **Szafirowy:** szerokie horyzonty, potrzeba zapewnienia edukacji oraz pomocy dla potrzebujących, dążenie do jedności całego świata;
- **Ciemnoniebieski:** pesymizm przypominający o ludziach, którym nie poszczęściło się i nie mieli możliwości skorzystać z dobrodziejstw spółdzielczości;
- **Fiolet:** barwa ciepła, piękna i przyjaźni.

Choć w pierwszych latach po przyjęciu spółdzielczej flagi pojawiały się trudności techniczne i finansowe związane z wyprodukowaniem wystarczającej liczby sztandarów na potrzeby MZS i organizacji krajowych, upowszechniała się ona coraz bardziej i barwy tęczy na stałe zrosły się ze spółdzielczością. Tęczowe flagi towarzyszyły regularnie spółdzielczym wydarzeniom krajowym i międzynarodowym, zwłaszcza obchodom Dnia Spółdzielczości, dekorowano nimi spółdzielcze budynki i pomieszczenia, odnależć je można na plakatach i ilustracjach w spółdzielczej prasie. Popularne stały się także w Polsce. Barwy tęczy nigdy jednak nie zostały zarejestrowane jako znak Związku, co po latach zaczęło prowadzić do nieporozumień, gdyż przejęły je inne ruchy i organizacje. Niemniej tę-

Znaczkę pocztową i emblematy spółdzielcze z motywem tęczy z różnych krajów świata

czowa symbolika używana była szeroko przez wszystkie organizacje spółdzielcze na świecie przez następne dziesięciolecie aż do 1995 roku, kiedy zmodyfikowano ją umieszczając na białym tle fragment łuku tęczy z ulatującymi z niego różnobarwnymi gołąbkami pokoju, by wreszcie w 2013 roku zastąpić ją powszechnie zrozumiałym symbolem „COOP”. Warto tu dodać, że w ostatnich dekadach ważnym producentem spółdzielczych sztandarów była Polska: kilkakrotnie za pośrednictwem KRS realizowano zamówienia MZS na dostarczenie flag w różnych wariantach na użytek Związku.

Emblemat i hymn

W przeciwieństwie do flagi, która się upowszechniła na całym świecie, nie udało się nigdy doprowadzić do przyjęcia wspólnego emblematu i hymnu spółdzielczego. Gide proponował dwie ręce splecione w braterskim uścisku. Były też inne sugestie. Na wspomniany Kongres MZS w Gandawie zamówiono u belgijskiego rzeźbiarza **Leona Sarteela** wykonanie rzeźby przedstawiającej grupę robotników, mężczyzn i kobiet podtrzymujących glob ziemski, co miało symbolizować spółdzielczość w działaniu. Robiła ona duże wrażenie. Jej miniatura ze srebra zachowała się do dziś, przechowywana jest w biurze Związku.

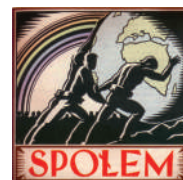
Choć pojawiała się w różnych wersjach przy różnych okazjach - między innymi w mocno zmienionej formie nawiązywało do niej logo Międzynarodowego Roku Spółdzielczości 2012 - motyw ten nigdy nie został oficjalnie uznany za emblemat spółdzielczości czy MZS. Warto tu zauważyć, że podobny znak graficzny przyjęła polska spółdzielczość spóżywców, a ściślej Warszawski Związek Stowarzyszeń Spożywczych jeszcze przed I wojną światową. Były to postacie ludzkie toczące z trudem kulę z zarysami kontynentów - ziemski glob. Znak, nieznanego autorstwa, inspirowany słowami „Ody do młodości” Adama Mickiewicza:

Wysoki na ponad trzy metry Pomnik Spółdzielczości wykonany z gipsu przez Leona Sarteela (Gandawa 1882-1942) na Międzynarodową Wystawę Spółdzielczą w Gandawie był upowszechniany w postaci licznych miniaturowych replik z gipsu lub brązu rozprowadzanych po całym świecie. Wystawa spółdzielcza w gandawskim Feestpaleis była demonstracją możliwości ruchu spółdzielczego - wzięły w niej udział spółdzielnie z 32 krajów, a w ciągu miesiąca wystawę odwiedziło ponad 325 tys. gości.

„Hej! ramię do ramienia! spólnemi łańcuchy / Opasmy ziemskie kolisko! (...) Dalej, bryło, z posad świata! Nowemi cię pchniemy tory...”, symbolizował to, co w spółdzielczości było najważniejsze - wspólne działanie, wysiłek, dążenie do stworzenia nowego, lepszego świata. Ewolując wraz ze zmieniającymi się trendami w grafice, podlegając uproszczeniom

Motyw postaci popychających kulę ziemską na nowe tory wykorzystany w historycznym i współczesnym logo „Spółem” oraz w logo Międzynarodowego Dnia Spółdzielczości 2012.

i stylizacji, przetrwał do dzisiaj jako logo „Spółem”.

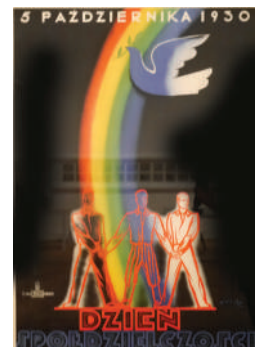
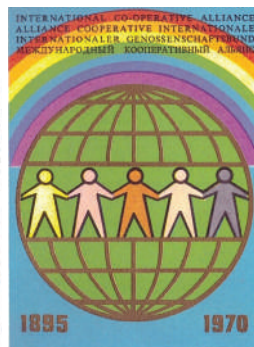
Nie powiodły się również próby wprowadzenia wspólnego, międzynarodowego hymnu spółdzielczego. Na różnych uroczystościach śpiewane są najwyżej hymny krajowe, takie jak piękny polski hymn *Oto stoi nas wolna gromada* autorstwa Ludomira Michała Rogowskiego (muzyka) i Andrzeja Czyżowskiego (tekst) z 1925 roku. Amerykańscy spółdzielcy mają własne słowa do melodii znanej pieśni z czasów wojny domowej *Battle Hymn of the Republic* („Hymn Bojowy Republiki”) śpiewanej przez nich jako „Hymn Bojowy Spółdzielczości”:

Oto jesteśmy potężną armią, choć nie nosimy miecza i broni, Jesteśmy powołani, aż walka o spółdzielczość zostanie wygrana, A pod naszym sztandarem „Jeden za wszystkich i wszyscy za jednego” Spółdzielcy maszerują dalej!
refren:
Chodźmy i pracujmy razem (3 razy) Spółdzielcy maszerują dalej!
(itd.)

Popularne i chętnie wykonywane są hymny spółdzielcze w krajach afrykańskich czy Azji Południowo-Wschodniej np. w Nigerii, Ugandzie, Sri Lance czy na Filipinach. Zwykle mają jednak tylko charakter lokalny i trudno jest zapoznać się z nimi w innych krajach.

dr Adam Piechowski

Od lewej; Pakistan, Tajwan, Argentyna, Bułgaria, Cejlon

Sprawa już dawno powinna być zamknięta, ale senator Lidia Staroń nie odpuszczała i to głównie ona inspirowała prokuratora generalnego Zbigniewa Ziobrę do podważania prawomocnych wyroków, w tym wyroków Sądu Najwyższego. Przypomnijmy, o czym pisaliśmy w cyklu publikacji od 2014 r.

Nagłośniona „sprawa Procyka” ciągnęła się ponad 20 lat. Doktor nauk rolniczych, były przewodniczący olsztyńskiej rady miasta, świetnie sobie radził jako prezes Spółdzielni Mieszkaniowej Pojezierze. W 2005 r. został jednak odwołany ze stanowiska i osadzony na osiem miesięcy w areszcie, gdy w mediach rozpętała się nagonka na niego. Zainspirowała ją Lidia Staroń, gwiazda programu TVP „Sprawa dla reportera”, alarmująca redakcję o „patologii spółdzielczej” w Olsztynie. Była wtedy działaczką Platformy Obywatelskiej i nawet Donald Tusk chwalił ją za bezkompromisową walkę z „mafią”. W Olsztynie mówiono, że na plecach Procyka wjechała do parlamentu. Najpierw do Sejmu, potem wystąpiła z PO i jako niezależna senator sprzyjała PiS.

Po długim śledztwie prokuratura zarzuciła Procykowi wiele nieprawidłowości, ale podczas kilkuletniego procesu okazało się, że nie działał on na szkodę spółdzielni, a wręcz odwrotnie – za jego kadencji wybudowano nowoczesną sieć ciepłowniczą, konkurencyjną wobec komunalnej ciepłowni, na czym zyskali spółdzielcy. Nie utrzymało się też oskarżenie o zakup drogich podzielników ciepła, dzięki którym lokatorzy oszczędzali na opłatach. Upadł także zarzut o postawienie przez Pojezierze taniego bloku, w którym mieli zamieszkać znajomi prezesa, bo budynek mógł służyć jako przy-

Kolejny wyrok Sądu Najwyższego kończy wieloletnią walkę, którą były prezes Spółdzielni Mieszkaniowej Pojezierze w Olsztynie tyczył o oczyszczenie swojego imienia.

kład racjonalnego budownictwa. Podobnie jedno po drugim upadały drobniejsze zarzuty, również wobec innych pracowników SM Pojezierze, rozdmuchane w mediach do granic absurdu. Tyle że nie wróci to życia wiceprezesowi spółdzielni, który, nękany przez funkcjonariuszy CBS, w październiku 2006 r. popełnił samobójstwo, skacząc z 10. piętra bloku, stojącego nieopodal lokalu należącego do Lidii Staroń. Jak pisaliśmy wcześniej, Lidia Staroń domagała się prawa własności do tego lokalu, za który - jej zdaniem - zarząd spółdzielni naliczał jej paskarskie czynsze.

W 2016 r. proces sądowy zakończył się uniewinnieniem byłego prezesa Pojezierza, ale senator Staroń ani myślała go przeproszać za zorganizowanie ordynarnej nagonki. Nadal twierdziła, że stał on na czele mafii spółdzielczej, co głosiła wcześniej, zeznając w sądzie jako świadek oskarżenia. Za to poprosiła prokuratora generalnego Zbigniewa Ziobrę o kasację prawomocnego wyroku. W 2017 r. Sąd Najwyższy uznał jednak kasację za bezzasadną. Wtedy adwokat Zenona Procyka wyprocesował od skarbu państwa 1,8 mln zł, w tej kwocie nieduże odszkodowanie za utratę pracy i pozbawienie dochodów oraz 1,68 mln zł zadośćczy-

nienia za straty moralne wynikłe z bezprawnego osadzenia w areszcie, a także za utratę zdrowia, bo Procyk doznał udaru (część przyznanej kwoty przeznaczyl na leczenie wnuka).

Tak pokaźna suma zbulwersowała panią senator, ponownie zatem poprosiła Ziobrę o kasację, tym razem prawomocnego wyroku przyznającego odszkodowanie i zadośćuczynienie za doznane krzywdy. Ale Sąd Najwyższy i tę kasację oddalił. Pozostała więc tylko skarga nadzwyczajna prokuratora generalnego, którą Zbigniew Ziobro złożył w 2021 r. Jak poinformował ostatnio mec. Marcin Adamczyk, pełnomocnik Zenona Procyka, po raz kolejny Sąd Najwyższy uznał rację byłego prezesa SM Pojezierze. W tym wypadku skargę Ziobry rozpatrywała Izba Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych SN, która podzieliła argumenty olsztyńskiego adwokata, stwierdzając, że skarga nadzwyczajna nie może powielać zarzutów skargi kasacyjnej. Ostatecznie kończy to dyskusję nad „sprawą Procyka”, chociaż musi zastanawiać (nie) znajomość prawa, jaką przy tej okazji zaprezentował główny szef prokuratorów i minister sprawiedliwości.

Marek Książek

„Rzeczpospolita”, piątek 24 marca 2023 r.

Spółdzielnie się zbuntowały - opinia

Przewodniczący Zgromadzenia Ogólnego KRS dr Jerzy Jankowski prof. ucz. wyraził opinię na łamach „Rzeczpospolitej” na temat nowego obowiązku spółdzielni poinformowania mieszkańców o wysokości zmniejszenia rachunku w wyniku zastosowania obniżonej opłaty za ciepło.

Obowiązek rozliczenia kosztów zakupu ciepła z uwzględnieniem obniżonej opłaty za ciepło wraz z informacją o wysokości zmniejszenia rachunku w wyniku zastosowania obniżonej opłaty za ciepło został zapisany w art. 23 Ustawy z dnia 15 września 2022 r. o szczególnych rozwiązaniach w zakresie niektórych źródeł ciepła w związku z sytuacją na rynku paliw. Spółdzielnie

pod karą grzywny będą musiały m.in. ponosić koszty wysyłania powiadomień za każdym razem, gdy zmieni się wysokość taryfy zatwierdzonej przez Prezesa URE oraz realizować inne obowiązki wynikające z art. 23.

Prof. Jerzy Jankowski komentując to rozwiązanie dla red. Małgorzaty Kaliszewskiej („Rzeczpospolita” z 24 marca 2023 r., tekst „Pismo do odbior-

ców ciepła nie jest wiążące”) stwierdził: - *Jako środowisko spółdzielczości mieszkaniowej jesteśmy zbulwersowani, że zmusza się nas do korzystania ze wzorów zawiadomień, które mogą wpisywać się w kampanię wyborczą. Spółdzielnie mieszkaniowe są podmiotami prywatnymi i nie mogą za pieniądze swoich członków realizować kampanii wyborczej tej czy innej partii. Jeżeli zmusza się nas do pisania wprost w zawiadomieniu o zmianie wysokości opłat, że obniżka opłat jest wynikiem działania rządu, a tak nie jest, gdyż opłaty te właśnie w wyniku tych działań wielu wypadkach wzrosły to nie możemy wprowadzać ludzi w błąd. Takie działanie mogłoby zostać uznane za poświadczanie nieprawdy. Można byłoby rzec, że nawet Bareja by tego nie wymyślił. To jest takie „łubu dubu”, ale w dodatku jak można sądzić nawet pod karą grzywny.* □

Szkolenie dla kandydatów na lustratorów

Krajowa Rada Spółdzielcza zaprasza osoby zainteresowane uzyskaniem uprawnień lustracyjnych na kursy specjalistyczne, które odbędą się w maju i czerwcu br. dla dwóch grup kandydatów spełniających kryteria określone Uchwałą nr 21/2018 Zgromadzenia Ogólnego KRS z dnia 19 grudnia 2018 r.

Grupa I - 90 godz. zajęć

- osoby posiadające wyższe wykształcenie i co najmniej 3-letni staż w spółdzielni lub spółdzielczym związku rewizyjnym
- osoby posiadające wykształcenie średnie i co najmniej 5-letni staż w spółdzielni lub spółdzielczym związku rewizyjnym

TERMIN:

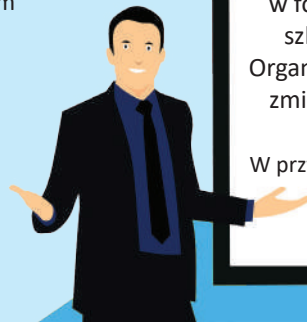
moduł I - 26-28 maja 2023 r.
moduł II - 2-4 czerwca 2023 r.
moduł III - 16-18 czerwca 2023 r.
Cena: 2800 zł (zwolnione z VAT).

Grupa II - 150 godz. zajęć

- osoby posiadające wyższe wykształcenie ale nie posiadające wymaganego stażu w spółdzielczości lub spółdzielczym związku rewizyjnym

TERMIN:

moduł I - 19-22 maja 2023 r.
moduł II - 26-28 maja 2023 r.
moduł III - 2-4 czerwca 2023 r.
moduł IV - 16-18 czerwca 2023 r.
Cena: 4800 zł (zwolnione z VAT).

Szkolenie odbędzie się w całości w formie online (na platformie szkoleniowej ClickMeeting). Organizator zastrzega sobie prawo zmiany w terminach szkolenia.

W przypadku pytań prosimy o kontakt
tel.: 22/827 43 22
22/59 64 524

Egzamin: 30 czerwca 2023 r. w siedzibie KRS. **Cena egzaminu** dla obu grup - 350 zł (zwolnione z VAT)

Opłaty prosimy przekazać na rachunek Krajowej Rady Spółdzielczej nr **64 1240 6247 1111 0000 4977 9727** do dnia 15 maja 2023 r. z dopiskiem „uprawnienia lustracyjne”.

Osoby zainteresowane prosimy o przesłanie **do 15 maja br.** - wypełnionego wniosku o nadanie uprawnień lustracyjnych (do pobrania ze strony www.krs.org.pl) na adres lustracja@krs.com.pl

do 18 maja br. - oryginału wypełnionego wniosku wraz z zaświadczeniem o niekaralności i jednego zdjęcia do legitymacji podpisanego na odwrocie (pocztą na adres KRS: 00-013 Warszawa, ul. Jasna 1)

Uchwałą w sprawie zatwierdzenia *Ramowych zasad i trybu przeprowadzania egzaminu na uprawnienia dla kandydatów na lustratorów przez Krajową Radę Spółdzielczą i Spółdzielcze Związki Rewizyjne* Zarząd KRS podjął w dniu 22 marca br. Uzupełnia ona dotychczasowe uchwały określające *Kryteria kwalifikacyjne lustratorów, szkolenia lustratorów oraz nadawania i pozbawiania uprawnień lustratora* (Uchwała nr 21/2018 Zgromadzenia Ogólnego KRS z dnia 19 grudnia 2018 r.) oraz *Zasady postępowania wobec lustratorów, którzy nie poddają się obowiązkowym szkoleniom uzupełniającym* (Uchwała nr 37/2022 ZO KRS z dnia 15 grudnia 2022 r.).

Zasady precyzują warunki jakie należy spełnić, aby być dopuszczonym do egzaminu na uprawnienia lustracyjne. Są to po pierwsze kryteria zawarte we wspomnianej wcześniej Uchwale nr 21/2018 ZO KRS (w tym odbycie specjalistycznych kursów na uprawnienia lustracyjne - 90 lub 150 godz. w zależności od wykształcenia i stażu pracy w instytucjach spółdzielczych), wraz z przedstawieniem dokumentów wymaganych przy zgłoszeniu na kurs

Zasady i tryb egzaminów dla kandydatów na lustratorów

Egzamin na uprawnienia lustracyjne

Nadawanie uprawnień lustracyjnych jest jednym z zadań Krajowej Rady Spółdzielczej ujętym m.in. w art. 91 Ustawy Prawo Spółdzielcze. Każdy kurs na uzyskanie uprawnień lustracyjnych zakończony jest egzaminem. Zasady przeprowadzania egzaminów zostały niedawno doprecyzowane z uwzględnieniem wieloletnich doświadczeń Zespołu Lustracji KRS i ogłoszone w formie dokumentu zatwierdzonego Uchwałą nr 11/2023 Zarządu KRS.

(wniosek o nadanie uprawnień lustracyjnych oraz świadectwo o niekaralności z datą wydania nie później niż miesiąc przed datą rozpoczęcia kursu). Konieczne jest także wniesienie trzech opłat: za kurs (stawka ustalana przez organizatora kursu), za egzamin (opłata w wysokości 10 proc. minimalnego wynagrodzenia za pracę w danym roku wnoszona do Krajowej Rady Spółdzielczej) oraz za legitymację (50 zł, wnoszona również do KRS, pamiętać należy także o przekazaniu zdjęcia do legitymacji). W dniu egzaminu każdy jego uczestnik powinien posiadać ze sobą dokument ze zdjęciem potwierdzający tożsamość.

Druga część dokumentu mówi o samym egzaminie, którego pierwszy etap ma formę testu. Dla dwóch grup kandydatów składa się odpowiednio z 130 i 150 pytań i trwa 100/130 minut. Aby z powodzeniem przejść do etapu ustnego należy mieć przynajmniej 75 proc. poprawnych odpowiedzi. Zestaw trzech pytań ustnych kandydat losuje i odpowiada przed komisją, która może zadawać dodatkowe pytania aby sprawdzić, czy egzaminowany ma wystarczającą wiedzę na temat postępowania lustratora w spółdzielni. □

Więcej o *Ramowych zasadach i trybie przeprowadzania egzaminu na uprawnienia dla kandydatów na lustratorów...* - www.krs.org.pl zakładka *Lustracja*

Żyjmy lepiej z platformą prewencyjną **iUNIQA**

Nowy cykl szkoleń dla użytkowników platformy prewencyjnej

Piątki z **iUNIQA**

W marcu rozpoczęliśmy nowy cykl szkoleń Piątki z iUNIQA przygotowany dla wszystkich użytkowników platformy prewencyjnej iUNIQA – klientów mieszkalnictwa: pracowników spółdzielni i wspólnot mieszkaniowych oraz zarządców nieruchomości.

Dołączyć do spotkania mogą zarówno osoby korzystające aktywnie z platformy, jak i nowi, czynni użytkownicy. Spotkania odbywać się będą w formie online, w każdy ostatni piątek miesiąca, w godzinach 10.00-12.00.

Podczas cyklu będziemy omawiać funkcjonowanie platformy iUNIQA, a także wdrażane nowości. Spotkania będą również okazją do zadawania pytań przez samych użytkowników.

Zachęcamy do udziału!

Godzina 10.00-12.00

Każdy ostatni piątek miesiąca

Spotkania online

W kwietniu słyszymy się już 28.04.2023

Jak wziąć udział w szkoleniu?

Aby wziąć udział w spotkaniach napisz na adres iuniqa@uniqa.pl albo skorzystaj z zaproszenia, które znajdziesz na platformie w Bazie Wiedzy iUNIQA.